

Bruksela, dnia 22 listopada 2012 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 97/2012

Sprawozdanie z debaty i rezolucji nt. wpływu działalności wydobywczej gazu łupkowego i oleju łupkowego na środowisko Przemysłowe, energetyczne i inne aspekty gazu łupkowego i ropy

Strasburg, 20 listopada 2012 r.

W dniu 20 listopada br. odbyła się w Parlamencie Europejskim prawie czterogodzinna debata nad raportami polskiego eurodeputowanego **Bogusława Sonika** i greckiej eurodeputowanej **Nikki Tzaveli** ws. środowiskowych i przemysłowych aspektów wydobycia gazu łupkowego.

- 1. Podsumowanie debaty**
- 2. Główne założenia raportu posła Sonika**
- 3. Wątek wystawy nt. gazu łupkowego w debacie**
- 4. Debata - Uwagi wstępne posłów sprawozdawców**
- 5. Debata - Uwagi wstępne komisarzy: ds. środowiska i energii**
- 6. Debata z udziałem posłów do Parlamentu Europejskiego**
- 7. Podsumowanie debaty przez komisarzy i posłów sprawozdawców**
- 8. Omówienie rezolucji na temat gazu łupkowego: potrzebne precyzyjne ramy prawne**

1. Podsumowanie debaty

Debata była bardzo burzliwa, co było wyrazem klimatu, jaki towarzyszył powstawaniu raportów od samego początku. Ścierały się dwa stanowiska – z jednej strony przeciwników gazu łupkowego, którzy chcieli wprowadzenia moratorium, a nawet bezwzględnego zakazu dla wydobycia gazu łupkowego a z drugiej strony zwolenników, którzy widzą w nowym źródle energii szansę na zwiększenie energetycznej niezależności. Linia podziału między deputowanymi była bardzo klarowna; socjaliści oraz partia zielonych kategorycznie sprzeciwiali się wydobyciu gazu łupkowego, podczas gdy prawicowa część europosłów

wytrwale go broniła. Każda ze stron wyraziła gotowość do walki o swoje poglądy. Polscy deputowani zajęli w Strasburgu zgodne stanowisko w obronie gazu łupkowego.

W debacie pojawiło się wiele wątków. Jednym z nich był wątek wystawy poświęconej gazowi łupkowemu, której zlikwidowania domagało się wielu posłów, głównie z frakcji Zielonych. Ponadto **przeciwnicy gazu łupkowego** zwracali uwagę na zagrożenia dla środowiska, tj. zatrucie wód gruntowych oraz emisja metanu a także niebezpieczeństwo wstrząsów sejsmicznych. Podkreślali, że gaz łupkowy to paliwo kopalne a celem Unii jest odejście od wydobywania takich paliw. Mówili również o spadających cenach gruntów i mieszkań na terenach, gdzie ma miejsce działalność wydobywcza. Wspominali również o stratach branży turystycznej i zagrożeniu klimatycznym, z uwagi na emisję dwutlenku węgla. Twierdzili, że wydobywanie łupków jest niekorzystne dla ludzi, zwierząt i rolnictwa. W ich opinii zdrowie ludzi powinno być najważniejsze i chronione. Podkreślali potrzebę właściwego informowania obywateli i przedstawiania im wszystkich niebezpieczeństw, związanych z tego rodzaju działalnością. Mówili również o tym, że przedsięwzięcie to jest bardzo kosztowne, wymagać będzie długoletnich nakładów, dużo wyższych niż w USA i wcale nie gwarantuje sukcesu. Wspominali również o różnicach w budowie geologicznej oraz zaludnieniu USA i Europy.

Zwolennicy gazu łupkowego z kolei kwestionowali wszystkie ww. argumenty, podkreślając brak dowodów na ich faktyczne istnienie. Mówili, że każdy rodzaj energii niesie ze sobą określone niebezpieczeństwa i zagrożenia, w tym również produkcja energii ze źródeł odnawialnych. Za przykład podawali USA i fakt, że dzięki wydobyciu gazu łupkowego USA w ostatnich latach uniezależniły się pod względem energetycznym od źródeł zewnętrznych oraz doprowadziły do redukcji emisji dwutlenku węgla. Za najistotniejsze posłowie uznali szanse, jakie niesie ze sobą wydobycie gazów łupkowych. Zaliczyli do nich dywersyfikację źródeł energii oraz zwiększenie niezależności energetycznej. Odnosząc się do niebezpieczeństwa wstrząsów sejsmicznych, powoływali się na przykład Wielkiej Brytanii, gdzie siła wstrząsów wyniosła 1,2 stopnia w skali Richtera, co jest równoznaczne z trzaśnięciem drzwi lub uderzeniem pioruna. W kwestii zanieczyszczenia wód, posłowie podkreślali, że obecne techniki pozwalają na utylizację wody i ponowne jej wykorzystanie a skład chemiczny mieszanek używanych do szczelinowania hydraulicznego będzie znany, więc nie będzie możliwe korzystanie z substancji trujących i szkodliwych dla zdrowia. Podkreślali również znaczenie konsultacji społecznych. Mówili też o tym, że w traktacie jest zapisane, że każdy kraj może dobierać swój koszyk energetyczny i nie można zakazać ich wydobycia ani wprowadzać moratorium. Zwolennicy widzą w gazie łupkowym ogromną szansę na spadek cen energii i uniezależnienie się od dostaw energii z zewnątrz, zwłaszcza ze Wschodu a także na dekarbonizację energetyki. Podkreślali również, że unijne prawo środowiskowe jest jednym z

najbardziej wymagających na świecie i jest w stanie sprostać nowym wyzwaniom. W końcu posłowie mówili także o wymiernych korzyściach finansowych dla gospodarki.

Zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy gazu łupkowego, zwracali uwagę, że bezpieczeństwo obywateli UE jest najważniejsze i dlatego trzeba zrobić wszystko, aby je zagwarantować.

Eurodeputowani podkreślali również, że gaz łupkowy nie jest panaceum na problem rosnącego zapotrzebowania na gaz, ale może być istotnym elementem w rozszerzeniu możliwości zaspokajania zapotrzebowania na energię. Taki argument podniósł m.in. komisarz ds. energii **Günther Oettinger**.

Komisarze **Günther Oettinger** i **Janez Potočnik** podtrzymali zapowiedź Komisji Europejskiej, o przeglądzie unijnego prawa pod kątem nowych szans i zagrożeń wynikających z wydobycia gazu łupkowego. Dziękowali obu sprawozdawcom za rzetelnie przygotowane dokumenty.

Losy sprawozdań eurodeputowanych Sonika i Tzaveli do końca były niejasne, bowiem grupa przeciwników gazu łupkowego, głównie z frakcji Zielonych i Liberalów, na nowo uaktywniła się przed samym głosowaniem, składając poprawkę dotyczącą wprowadzenia moratorium (zakazanie stosowania metody szczelinowania hydraulicznego). Poseł Sonik zapowiedział, że będzie starał się nie dopuścić do przeforsowania tak skrajnego stanowiska. O moratorium zgłosiło wniosek 120 posłów. Poseł Sonik ocenił, że liczba 120 posłów jest "pokaźną liczbą" i może stanowić ok. 20 proc. głosujących eurodeputowanych. Przyznał, że o losie tej poprawki mogą zdecydować liberałowie, którzy są podzieleni ws. gazu łupkowego; gorącymi przeciwnikami gazu ze złożeń niekonwencjonalnych są natomiast francuscy europosłowie tej frakcji.

2. Główne założenia raportu posła Sonika

Raport przygotowany przez posła Bogusława Sonika zakłada, że państwa same będą decydować o tym, czy będą gaz wydobywać. Przekonuje, że nie są potrzebne nowe, zaostrzone unijne regulacje środowiskowe i zakazy. Wystarczy respektować obowiązujące prawo krajowe i europejskie.

„Za najważniejsze przesłanie raportu uważam wchodzące w pakiet kompromisowy – podejście ostrożnościowe – ale dające łupkom szansę, szansę na komercyjną opłacalność. Europy nie stać na niewykorzystywanie własnych zasobów, które nie tylko mogą przyczynić się do zmniejszenia uzależnienia od dostaw zewnętrznych, ale wpisać się również w politykę redukcji

emisji gazów cieplarnianych. Gaz łupkowy może być bezpiecznie wydobywany z zachowaniem najwyższych standardów bezpieczeństwa” – podsumował poseł Sonik.

Główne postulaty, które podnosił poseł Sonik, to również stworzenie europejskiego katalogu najlepszych dostępnych praktyk technologicznych, prowadzenie stałego monitoringu i kontroli procesu wydobywania, minimalizacja ryzyka, odpowiedzialność przemysłu za wyrządzone szkody – „zasada zanieczyszczający płaci”, pełna transparentność działań – obowiązek deklarowania składu i stężenia składu chemicznego płynów hydraulicznych, minimalizacja użycia toksycznych substancji.

3. Wątek wystawy nt. gazu łupkowego w debacie

We dniach 20 i 21 listopada w PE w Strasburgu odbyła się wystawa poświęcona gazowi łupkowemu zatytułowana „Jak gaz z łupków zmieni Europę?”. Patronat nad wystawą objęli wiceprzewodniczący Parlamentu poseł Jacek Protasiewicz i Hiszpan Alejo Vidal-Quadras. Zlikwidowania tej wystawy, ze względu na udział firm zainteresowanych gazem łupkowym, domagała się podczas debaty plenarnej m.in. eurodeputowana Zielonych **Rebecca Harms**.

Zwiedzający mogli zobaczyć, w jaki sposób wydobywa się gaz niekonwencjonalny, jak zabezpiecza się środowisko naturalne przed negatywnymi skutkami wydobywania. Wystawa - według organizatorów - ma przekazać eurodeputowanym rzetelną informację na temat gazu z łupków. Jak powiedział poseł Jacek Protasiewicz, Europy nie stać na rezygnację z wielkiej szansy, jaką daje wydobywanie gazu z łupków. Zaznaczył, że rozpoczęcie wydobywania to nie tylko kwestia doraźnych interesów ekonomicznych, ale też odpowiedzialności za środowisko naturalne, z czego wszyscy powinni zdawać sobie sprawę.

Posłowie z różnych części Europy oraz frakcji politycznych podkreślali, iż świat posiada już bezpieczne technologie wydobywania. Jako przykład ekonomicznego sukcesu stawiano Stany Zjednoczone, które z importera gazu stały się jego eksporterem. Europa - ich zdaniem - stoi przed podobną szansą. Obecny na otwarciu wystawy wójt gminy Krokowa z Pomorza przybył - jak powiedział - by usłyszeć, iż może rozpocząć eksploatację gazu w swojej gminie. Dodał, że o korzyściach przekonał już mieszkańców.

4. Debata - Uwagi wstępne posłów sprawozdawców

Bogusław Sonik (EPP, Polska) powiedział, że podczas wielu miesięcy prac nad sprawozdaniem zapoznał się z wynikami wielu ekspertyz naukowców, inżynierów, praktyków i urzędników. Jego celem było przedstawienie sprawozdania, które nie jest pisane z za biurka, ale

które praktycznie przedstawia i omawia wszystkie aspekty procesu wydobycia tego surowca i stosowanej technologii. Odwiedził miejsca, gdzie prowadzi się odwierty gazu łupkowego, rozmawiałem z politykami, ekologami, przedstawicielami lokalnych społeczności. Zebrane doświadczenie znalazło swoje odzwierciedlenie w propozycji sprawozdania.

Podkreślił, że cieszy się, że udało się osiągnąć wyważony kompromis na poziomie Komisji Ochrony Środowiska, gdzie sprawozdawcy-cienie podzielili jego ostrożnościowe podejście, które kładzie nacisk na najwyższe standardy środowiskowe i rygorystyczne wymogi, ale jednocześnie daje łupkom szansę na komercyjną opłacalność wydobycia. Europy nie stać przecież na niewykorzystywanie własnych zasobów, które nie tylko mogą przyczynić się do zmniejszenia uzależnienia od dostaw zewnętrznych, zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne Unii Europejskiej, ale jednocześnie wpisać się również w politykę redukcji emisji.

Główne przesłanie jego sprawozdania to powtarzane postulaty o przeglądzie obecnego prawa na szczeblu unijnym, krajowym, lepszej implementacji obecnie obowiązującego prawa, stworzeniu katalogu najlepszych dostępnych praktyk i technik, najwyższych standardach technologicznych, stałym monitoringu, pełnej przejrzystości działań i odpowiedzialności operatorów. Niekwestionowanym standardem powinien też być obowiązek deklarowania składu chemicznego płynów hydraulicznych zgodnie z REACH, minimalizacja zużycia wody w procesie szczelinowania, efektywny recykling powracającej wody i chemikaliów, również staranny dobór lokalizacji odwiertów.

Nie można zapomnieć, że o powodzeniu całego projektu decyduje społeczna akceptacja i przyzwolenie obywateli. Należy więc zagwarantować trwały dialog ze społecznością lokalną oraz paneuropejską kampanię informacyjną i edukacyjną.

Gaz łupkowy to więc paliwo, które może być wydobywane i powinno być wydobywane w Europie. Udana komercjalizacja gazu niekonwencjonalnego uczyniła ze Stanów Zjednoczonych eksportera tego surowca o potencjale przewyższającym potencjał rosyjski. Europa stoi też przed szansą na zwiększenie swojego uniezależnienia od dostaw zewnętrznych.

W komunikacie Komisji Europejskiej dotyczącym planu działań w zakresie energii do roku 2050 (Roadmap 2050) zapisano, że gaz będzie odgrywał zasadniczą, kluczową rolę w transformacji systemu energetyki poprzez sprzyjanie ograniczeniom emisji, i tak się zapewne stanie. W opinii posła debata na poziomie europejskim w tej kwestii jest potrzebna i należy wypracować stałe zasady współpracy i kompromis w tej sprawie, ale kompromis oparty na faktach, naukowych wynikach, kompromis, który oddalałby demagogię i uprzedzenia *a priori* głoszone w niektórych tezach.

W tym kontekście zaapelował do wszystkich parlamentarzystów o odrzucenie poprawki wzywającej do zakazania, nakładającej moratorium stosowania technologii szczelinowania, która ten kompromis łamie. Wezwał o jasny przekaz z Parlamentu Europejskiego, że wydobycie gazu łupkowego jest bezpieczne dla środowiska i zdrowia obywateli pod warunkiem, że spełnione są najwyższe standardy środowiskowe, bezpieczeństwa, i każde z państw członkowskich może dokonać suwerennego wyboru, czy chce korzystać z potencjału, jaki daje wydobycie niekonwencjonalnych paliw kopalnych.

Niki Tzavela (EFD, Grecja) powiedziała, że sytuacja dotycząca gazu łupkowego wskazuje na potrzebę odpowiedniego podejścia do niekonwencjonalnych paliw kopalnych. Ważne są wyzwania ekologiczne, konkurencyjność sektora i opinia publiczna. Gaz łupkowy jest przełomowym odkryciem od lat 20. dwudziestego wieku. W tym czasie ceny gazu spadły w USA do 2-3 USD za jednostkę, podczas gdy w Europie wynoszą 10-14 USD, a więc są pięciokrotnie wyższe. Jednolity rynek europejski dotyczący gazu będzie miał bardzo ograniczony zakres, chyba, że udostępnione zostaną nowe zasoby gazowe. Gaz łupkowy zwiększy konkurencyjność, będzie miał wpływ na ceny gazu i na sytuację dotyczącą ropy, będzie warunkiem dywersyfikacji dostaw i reindustrializacji w następnych latach. Konieczne jest zachowanie jak najwyższych standardów i najlepszych technologii. Europa potrzebuje jasnego przekazu, jak gaz wpasowuje się w krajobraz energetyczny Unii Europejskiej. Gaz łupkowy nie jest panaceum na bolączki energetyczne Europy. Trzeba jednak przeanalizować możliwe korzyści w regionie i potencjalne skutki wydobycia gazu łupkowego. Należy kłaść nacisk na środowisko naturalne oraz wsłuchać się w głos obywateli.

5. Debata - Uwagi wstępne komisarzy: ds. środowiska i energii

Komisarz ds. środowiska **Janez Potočnik** powiedział, że debata i rezolucja PE na temat gazu łupkowego to inicjatywy bardzo na czasie, bowiem postęp technologiczny sprawił, że możliwy jest szybki komercyjny rozwój tego sektora. Zaznaczył jednak, że obawy środowiskowe i dotyczące ochrony zdrowia doprowadziły do tego, że niektóre państwa członkowskie odłożyły decyzje o pozwoleniach lub przyjęły zakazy wydobycia gazu łupkowego na ich terytorium. Przyszły rozwój gazu łupkowego będzie zależał od tego, jaka będzie publiczna akceptacja dla jego pozyskiwania. Jeśli ryzyko związane ze środowiskiem i zdrowiem nie będzie właściwie przeanalizowane, rozwój przemysłu wydobywczego gazu łupkowego nie będzie trwały. Ryzyka, związane z wydobyciem gazu łupkowego, są głównym tematem sprawozdania posła Sonika. Zwraca on uwagę na fakt, że istnieje niepewność i luki w prawodawstwie unijnym. Podobne obawy zostały wyrażone w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, opublikowanym we wrześniu. KE włączyła w swój program roboczy na rok 2013 nową inicjatywę, która będzie

starła się dać maksymalną pewność prawną i zarządzać ryzykiem związanym ze zdrowiem publicznym w sposób zharmonizowany w całej Unii. Przyczyni się do wyjaśnienia ram prawnych w UE i usunięcia przeszkód związanych z działaniami wydobywczymi i przygotowawczymi.

Komisarz ds. energii **Günther Oettinger** uznał temat niekonwencjonalnych źródeł energii za ważny w kontekście polityki energetycznej, ochrony środowiska, klimatu, aspektów środowiskowych i społecznych. Trzy zlecone przez KE badania analizują te kwestie i stanowią równoległą bazę do dalszych działań UE. Przyznał, że w temacie gazu pojawiło się całe spektrum opinii i interesów. Niektóre państwa członkowskie są temu przeciwnie, inne wprowadzają moratoria, podczas gdy inne uznają gaz łupkowy za ważny w kontekście rozwiązania ich problemów z zależnością energetyczną. Podkreślił, że dzięki wydobyciu gazu łupkowego Amerykanie uniezależnili się od importu gazu, stają się jego eksporterem a cena gazu w USA stanowi ¼ ceny gazu na rynku w UE. Dzięki gazowi łupkowemu pojawiła się w USA elastyczność związana z długoterminowymi kontraktami, co pozwoliło oddzielić ceny ropy i gazu i uniezależniło produkcję gazu w USA od importu gazu z Nigerii i Kataru. Te zdolności zostały uwolnione i mogą zostać przejęte być może dzięki terminalom LNG w Europie.

Komisarz **Oettinger** podkreślił, że na rynku europejskim gaz łupkowy nie będzie w stanie pokryć całkowitego zapotrzebowania, bo zasoby europejskie tego gazu są za małe a koszty produkcji dużo wyższe niż w USA. Ponadto, gęstość zaludnienia w UE mającej 500 mln obywateli jest większa od gęstości zaludnienia w USA i może zmniejszyć możliwość wydobywania gazu. Potrzebna jest również akceptacja społeczna, bezpieczeństwo dostaw i wspieranie efektywności energetycznej. Gaz łupkowy może rozszerzyć możliwości pokrycia zapotrzebowania na energię, choć nie jest panaceum na wszystko. Ocenia się, że mógłby w 1/3 zabezpieczyć zapotrzebowanie UE na gaz. Te ilości pojawiłyby się w ciągu kolejnych lat, bo gaz łupkowy mógłby zastąpić wygasające możliwości - nie całej ilości gazu, ale przynajmniej częściowo gaz nie musiałby być sprowadzany do Europy. Mógłby być ważnym wkładem do celu, jakim jest dywersyfikacja źródeł energii. Na razie mamy jedynie projekty demonstracyjne i odwierty testowe. Potrzebne są wiarygodne informacje na temat ilości gazu i kosztów jego eksploatacji. Pojawia się także ważne pytanie, czy będą potrzebne przepisy europejskie i nowe ramy prawne mówiące o ochronie wody i środowiska - czy obecne przepisy są wystarczające, czy też potrzebne będą dodatkowe przepisy rozszerzające na poziomie europejskim. KE w programie Komisja w programie prac na rok 2013 świadomie wprowadziła nowy element, za który odpowiada pięciu komisarzy: **Oettinger** (energia), **Potočnik** (środowisko), **Hedegaard** (klimat), **Tajani** (przemysł i przedsiębiorczość) i **Barnier** (rynek wewnętrzny). Gaz łupkowy

obejmuje bowiem kwestie związane ze środowiskiem, ochroną klimatu i aspektami przemysłowymi.

6. Debata z udziałem posłów do Parlamentu Europejskiego

Debata na temat gazu łupkowego była bardzo burzliwa i pełna emocji. W trakcie debaty pojawiło się ponad 30 zgłoszeń w procedurze tzw. niebieskiej kartki, tj. pytań do mówców.

Catherine Grèze (Zieloni, Francja) wyraziła swój sprzeciw wobec wydobycia gazu łupkowego z uwagi na negatywne konsekwencje, jeśli chodzi o zasoby wody w krajach rozwijających się a także erozję gleby i negatywny wpływ na jej żyzność. Odniosła się do skandalicznej wystawy przed wejściem do sali plenarnej nt. gazu łupkowego.

Poseł **Konrad Szymański** (ECR, Polska) spytał pani Grèze, czy ma świadomość, że wyprodukowanie 1 kilowata energii elektrycznej z węgla wymaga zużycia większej ilości wody niż wyprodukowanie tego samego kilowata energii z gazu niekonwencjonalnego.

Posłanka **Grèze** powiedziała, że to wybór między dżumą i cholera i że ważna jest woda, której nie ma w wielu krajach rozwijających się.

Poseł **Filip Kaczmarek** (EPP, Polska) spytał pani Grèze, które kraje rozwijające zamierzają eksploatować gaz łupkowy, albo prowadzić badania o tym, czy w ogóle gaz łupkowy w nich występuje.

Poseł **Struan Stevenson** (ECR, Wielka Brytania) spytał pani Grèze, co eksploatacja gazu łupkowego ma wspólnego z zasobami wody w krajach rozwijających się. Wydobycie gazu odbywa się 2000 metrów pod ziemią a warstwy wodonośne, które miałyby być niszczone - kilka metrów.

Posłanka **Grèze** odpowiedziała, że badania dotyczące wydobycia gazu łupkowego są prowadzone w Afryce Południowej i Maroko i na pewno firmy udadzą się do wielu innych krajów rozwijających się. Konsekwencje dla wody i dla dobrostanu zwierząt są ogromne. Polecała obejrzenie świetnego filmu Gasland.

Eva Lichtenberger (Zieloni, Austria) powiedziała, że ważne są kwestie środowiskowe i wdrożenie prawa unijnego. Właściwe byłoby moratorium, które dałoby wystarczająco dużo czasu, by dostosować prawo UE do nowego wyzwania, jakim jest gaz łupkowy.

Jan Brezina (EPP, Czechy) powiedział, że nikt nie przypuszczał kilka lat temu, że USA będą krajem, który będzie eksportował gaz. Obecnie gazoporty są planowane na zachodnim wybrzeżu USA, by eksportować gaz a nie importować go z Rosji. Emisje CO₂ w USA zmniejszyły się. Z jednej strony potępiamy te technologie, niektórzy chcą wprowadzenia zakazu i moratorium a z drugiej strony jesteśmy nadmiernymi optymistami, mówiąc o zapewnieniu przez gaz łupkowy zupełnej niezależności energetycznej. Tylko po odpowiednich badaniach technologicznych możliwa będzie debata na temat możliwości wykorzystania gazu łupkowego.

Linda McAvan (S&D, Wielka Brytania) powiedziała, że jest duża doza niepewności, jeśli chodzi o gaz łupkowy: nie wiemy, ile jest zasobów, jakie będą konsekwencje środowiskowe. Tylko dwa kraje w UE prowadzą odwierty testowe – Wielka Brytania i Polska. W Wielkiej Brytanii wprowadzono tymczasowe moratorium, bo doszło tam do aktywności sejsmicznej, dlatego należy wprowadzić odpowiednie systemy kontroli. Wyraziła poparcie dla sprawozdania posła Sonika i podkreśliła, że decyzja o szczelinowaniu hydraulicznym należy do parlamentów narodowych a nie PE.

Fiona Hall (ALDE, Wielka Brytania) powtórzyła, że to państwa członkowskie zdecydują, czy chcą eksploatować gaz a nie UE, ale musi to być zgodne z prawem UE. Podkreśliła, że należy oddzielić licencje i pozwolenia na wydobywanie - odwierty offshore. Zwróciła uwagę na zagrożenie dla środowiska poprzez m.in. emisję gazów cieplarnianych, m.in. groźnego metanu. Z tego względu wyraziła swoje wątpliwości, co do tego, czy gaz łupkowy jest lepszy, czy gorszy niż węgiel. Jeśli będziemy spalać gaz nie sekwestrując CO₂ - nie jest to zgodne ze zwalczaniem zmian klimatu.

Poseł **Szymański** odniósł się do kwestii ulatniającego się metanu z miejsc, gdzie wydobywa się gaz niekonwencjonalny. Spytał, czy poseł Hall ma informacje na temat, ile metanu wydobywa się z 4 tys. km gazociągu jamalskiego, który importuje do Europy ponad 30 mld m³ gazu z północnej Rosji i jaka jest sprawność tłoczni na odcinku 4 tys. km gazociągu jamalskiego, którym chętnie importujemy gaz rosyjski?

Fiona Hall odpowiedziała, że nie odnosiła się tylko do gazu łupkowego, ale również do ulatniania się metanu w Rosji. Zaznaczyła, że jeśli rozpoczynamy proces wydobywania gazu łupkowego - musimy sprawić, aby przepisy były właściwe.

Carl Schlyter (Zieloni, Szwecja) odniósł się do wystawy i spytał, kto ją organizuje - lobbyści, czy obywatele. Powiedział, że wydobywanie gazu łupkowego to strata pieniędzy na inwestycje. Są także rezerwy węgla i ropy, ale nie chcemy już wydobywać więcej paliw kopalnych. Samo

szczelinowanie hydrauliczne to problem. Dobrze byłoby zastanowić się nad znaczeniem dyrektywy środowiskowej. Na koniec stwierdził, że w USA informacje dotyczące środowiska naturalnego nie były ujawniane.

Poseł **Brezina** powiedział, że było mnóstwo wystaw w PE na temat energii odnawialnych, organizowanych przez firmy zaangażowane w energię wiatrową i słoneczną. Spytał, dlaczego teraz ta wystawa uznawana jest za niebezpieczną.

Carl Schlyter powiedział, że wystawa przed głosowaniem jest wbrew regulaminowi PE.

Poseł **Kolarska-Bobińska** (EPP, Polska) odniosła się do trzech kwestii. Po pierwsze powiedziała, że w traktacie jest zapisane, że każdy kraj może dobrać swój koszyk energetyczny i nie można zakazać i wprowadzać moratorium. „Nie wystąpimy o moratorium na elektrownie jądrowe, żądając, żeby Francja je pozamykała, i nie można też żądać innego zakazu innych źródeł energii. Można myśleć tylko, jak regulować te sprawy z korzyścią dla wszystkich, biorąc pod uwagę kwestie gospodarcze”, podkreśliła. Po drugie, spytała posła, czy wie, że szczelinowanie i substancje, które są tłoczone pod ziemię, są kontrolowane w tej chwili w ramach europejskiego programu REACH. Po trzecie, odniosła się do wystawy. Jednym z uczestników jest koalicja na rzecz obywateli, bo w Polsce są całe społeczności, które chcą wydobycia gazu łupkowego na ich terenie.

Poseł **Schlyter** odpowiedział, że państwa członkowskie mają prawo do wykorzystywania własnych zasobów, ale tylko zgodnie z prawem UE.

Poseł **Konrad Szymański** (ECR, Polska) podkreślił, że uwolnienie potencjału gazu niekonwencjonalnego w Europie oznacza bardziej konkurencyjny rynek energii, niższe ceny dla zwykłych obywateli i dla przedsiębiorców, a więc większą konkurencyjność naszej gospodarki. W końcu oznacza to zdolność do bardziej efektywnego redukowania emisji CO₂ oraz wsparcie dla źródeł odnawialnej energii, które czasami takiego wsparcia wymagają z prostego powodu, że czasem słońce nie świeci i czasem wiatr nie wieje. Nie rozumie, dlaczego zwolennicy odnawialnych źródeł mają taki problem z gazem, chociaż jest to ich jedyne rozwiązanie, o czym świadczą doświadczenia amerykańskie. Ten potencjał dostrzeżony jest bardzo dobrze w sprawozdaniu, które przygotowała pani poseł Tzavela z Komisji Przemysłu. Powiedział jednak, że sprawozdanie przygotowane przez Komisję Ochrony Środowiska wygląda na tym tle, jakby było napisane na jakiś inny temat. Proponuje nam się czarny, wręcz katastroficzny obraz tej branży. Na 74 punkty dosłownie 3 proponują niekrytyczny, nieostrzegawczy i zrównoważony sposób mówienia o gazie. „Twardogłowa lewica widzi w gazie tylko substancje niebezpieczne, niszczenie krajobrazu, zanieczyszczenie wody, powietrza,

toksyczne odpady, uciekający metan, w końcu – i to jest absolutna wisienka na torcie – również podwyższone ceny ziemi w Afryce są związane z wykorzystaniem gazu niekonwencjonalnego w Europie. Zupełnie tak jakbyśmy nie mieli najwyższych, najlepszych standardów ochrony środowiska w Europie, które są chętnie wprowadzane przez państwa członkowskie, a także przemysł. Sprawozdanie, na skutek złamania postanowień kompromisowych, jest kompletnym bałaganem: w jednym miejscu mówi się o potencjale redukcji, żeby w drugim miejscu mówić, że emisje CO₂ mogą być nawet wyższe; w jednym miejscu mówi się, że dyrektywa o ocenie wpływu środowiskowego jest stosowana, w trzech dosłownie innych miejscach mówi się, że ta dyrektywa powinna być stosowana. Przyjmując takie dokumenty, zwracamy się z całą pewnością przeciwko wielkiej, możliwej zmianie energetycznej w Europie. Opowiadamy się przeciwko bezpieczeństwu dostaw, w końcu przeciwko konkurencyjnym cenom. To są powody, dla których konserwatyści i reformatorzy w tym kształcie tego sprawozdania poprzec nie mogą”, zaznaczył poseł Szymański.

Sandrine Bélier (Zieloni, Francja) spytała, czy Polska będzie chciała stosować zasadę pomocniczości. Powiedziała, że w Europie mamy 7 razy mniej potencjału wydobycia. Spytała, jak wyjaśnić zagrożenia związane z wydobyciem gazu łupkowego obywatelom.

Andrés Perelló Rodríguez (S&D, Hiszpania) spytał, czy gaz łupkowy, który ma nam dać dobrobyt i bogactwo, nie przyniesie negatywnych konsekwencji dla środowiska i zdrowia ludzkiego. W niektórych państwach jego wydobycie jest zakazane.

Poseł **Szymański** odpowiedział, że jest tylko jeden sposób, żeby ocenić potencjał naszych zasobów w sposób racjonalny. Potrzebujemy więcej wierzeń i to nie politycy, ale geologia i inwestorzy mogą zdecydować, jak ten potencjał wykorzystać. Co do wdrożenia przepisów środowiskowych – Polska jest krajem, który nie ma żadnej sprawy przed ETS o niewdrożenie jakiegokolwiek przepisu w zakresie prawa środowiskowego Unii Europejskiej i nie zna nikogo w Polsce, kto by nie chciał tych reguł stosować, bo one czynią ten rynek lepszym dla wszystkich, czynią go bardziej *fair* rynkiem.

Odnosnie obywateli, poseł powie im, że jeżeli ktoś jest obywatelem mieszkającym, w Masywie Centralnym ma pełne prawo decydować o tym drogą polityczną, aby nie wykorzystywać niekonwencjonalnych źródeł gazu i ropy. Natomiast powie zdecydowane „nie” takim obywatelom, którzy mieszkając w Masywie Centralnym stwierdzą, że nie powinno się dokonywać takich inwestycji na Pomorzu, ponieważ to jest trochę za daleko.

W kwestii dobrobytu, poseł **Szymański** powiedział, że z całą pewnością to jest olbrzymia szansa i może to wpływać na ceny energii. Wysokość cen energii dzisiaj powoduje, że nasza

możliwość prowadzenia polityki przemysłowej jest coraz trudniejsza, że tracimy konkurencyjność. W rankingu produktywności nasze kraje spadają z uwagi na cenę energii. Oczywiście taka działalność to zawsze ryzyko i dlatego musimy i chcemy stosować normy środowiskowe, które są przepisane prawem Unii.

Posel **Paweł Kowal** (ECR, Polska) powiedział, że od wielu miesięcy w debacie na temat gazu łupkowego ścierają się argumenty, interesy i ogromne emocje. Jako kontrsprawozdawca w Komisji Ochrony Środowiska po raz kolejny zdał sobie sprawę z niebezpieczeństwa stronniczego, nieobiektywnego spojrzenia na problem wydobywania gazu łupkowego. Obywatele wielu krajów, takich na przykład jak Polska, widzą w odkrytych złożach gazu łupkowego ogromną szansę na spadek cen energii i uniezależnienie się od dostaw energii z zewnątrz, zwłaszcza ze Wschodu. Wyraził żal, że ekolodzy nie dostrzegają w gazie łupkowym szansy na dekarbonizację energetyki, która obecnie opiera się zwłaszcza na węglu. Już teraz pakiet klimatyczny, zwłaszcza dalsza redukcja CO₂, stawiają bardzo trudne do spełnienia warunki i tworzą ogromne problemy gospodarcze i społeczne w wielu krajach. Dlatego gaz łupkowy jest ogromną szansą, a nie jest zagrożeniem.

Komisja Europejska już teraz ogłosiła zamiar nowych przepisów na rzecz bezpiecznego dla środowiska wydobywania węglowodorów, pomimo tego że w analizach, również w sprawozdaniu pani Tzaveli, zgodzono się z faktem, że przepisy unijne wystarczająco regulują sektor gazu niekonwencjonalnego. Wydaje się, że jedynie współpraca rządów państw członkowskich może powstrzymać zablokowanie eksploatacji gazu.

Na koniec w tym trudnym kontekście wyraził uznanie dla posłów sprawozdawców z obu parlamentarnych komisji, którzy dostrzegają strategiczne znaczenie gazu łupkowego dla europejskiej energetyki. Wezwał do poparcia sprawozdania pani Tzaveli oraz do odrzucenia poprawki o zakazie hydraulicznego szczelinowania gazu, złożonej kilka dni temu do sprawozdania pana posła Sonika.

Marisa Matias (GUE/NGL, Portugalia) powiedziała, że do szczelinowania wykorzystuje się ponad 19 mln litrów wody pitnej – ilość wody dla 1000 obywateli europejskich każdego roku. Ponadto wykorzystywanych jest 300 ton substancji chemicznych, $\frac{3}{4}$ z czego pozostaje w glebie. Pierwiastki radioaktywne i metale ciężkie stanowią zagrożenie, również ze względu na możliwość zagrożenia wody pitnej.

Robert Goebbels (S&D, Luksemburg) powiedział, że w Kanadzie udało się dokonać recyklingu 80-90 proc. wody a na Ukrainie opracowano technologię szczelinowania bez dodatków chemicznych.

Paweł Kowal poinformował, że przy wydobywaniu praktycznie każdego rodzaju energii zużywa się wodę. Spytał, czy pani poseł potrafi dokonać krótkiej analizy porównawczej, ile zużywa się wody np. przy energii atomowej, a ile w kopalniach. W opinii posła nie należy używać argumentów, które są kompletnie populistyczne, bo dotyczą każdego rodzaju wydobywania energii.

Posel **Matias** powiedziała, że również w odniesieniu do energetyki atomowej mamy do czynienia z wyborem pomiędzy dwoma sposobami wykorzystywania wody. Woda pitna potrzebna jest ludziom i nie ma dla niej sensu porównywanie jej zużycia. Odnośnie komentarza posła Goebbelsa powiedziała, że niewykorzystywanie środków chemicznych i recykling wody to tylko dwa jednostkowe przykłady, co świadczy o tym, że większość państw i firm tego nie robi.

Nick Griffin (NI, Wielka Brytania) powiedział, że przeprowadzana debata jest pełna oszustw. Większości szczelinowania nie robią MŚP, tylko wielkie firmy, które mają wystarczający kapitał. Koniec końców zapłacą podatnicy, zgodnie z zasadą „zanieczyszczaj, wykorzystuj”. Mówi się, że wydobycie gazu łupkowego stworzyło 62 tys. miejsc pracy, co jest nieprawdą - stworzono mniej niż 7 tys. miejsc pracy. Na terenach, gdzie wydobywa się gaz łupkowy spadają ceny mieszkań i ma miejsce dewastacja środowiska. Szczelinowanie powoduje ponadto niszczenie lasów.

Pilar del Castillo Vera (EPP, Hiszpania) powiedziała, że celem sprawozdań PE jest przekazanie opinii KE, dzięki czemu będzie mogła przedstawić szereg działań związanych z tym tematem. Obaj sprawozdawcy, z punktu widzenia środowiska i przemysłu, przedstawili spójną perspektywę. Komisarze również zaprezentowali swoje stanowisko w sposób zrównoważony. Nie ma sensu odbywać takich debat, gdy przeważają w nich emocje. Spytała retorycznie, czy istnieje jakiegokolwiek źródło energii, które nie niesie ze sobą zagrożeń?

Ivailo Kalfin (S&D, Bułgaria) powiedział, że szczelinowanie niesie ze sobą ryzyko - dla wód, powietrza, gleby, trzęsień ziemi. Eksploatacja gazu łupkowego jest niedopuszczalna. Konieczne jest rozwinięcie nowych technologii a technologia szczelinowania hydraulicznego jest nie do zaakceptowania. Powinny być gwarancje oraz sankcje ekonomiczne i finansowe. Gaz łupkowy będzie się wydobywał kosztem populacji lokalnych.

Posel **Migalski** spytał, czy poseł Kalfin nie uważa, że lepiej byłoby, żeby o bezpieczeństwo, również ekologiczne, obywateli Bułgarii dbał rząd Bułgarii, a o bezpieczeństwo obywateli Polski – rząd Polski, a nie, żeby cała Unia zajmowała się tym, kto o jakie bezpieczeństwo

ma dbać? Spytał, czy poseł Kalfin wie, jako że powiedział, że trzęsienie ziemi jest jednym z tych powodów, dla których powinniśmy wstrzymać wydobycie gazu łupkowego – kiedy ostatni raz w Polsce było trzęsienie ziemi i o jakim poziomie w skali Richtera?

Poseł **Kalfin** poinformował, że w Bułgarii rząd wprowadził moratorium na wydobycie gazu łupkowego a odnośnie ryzyka sejsmicznego - udowodniły to ostatnie badania w Wielkiej Brytanii.

Corinne Lepage (ALDE, Francja) powiedziała, że należy przejść do społeczeństw bez paliw kopalnych. Wpływ sanitarny i środowiskowy, negatywny wpływ na wodę, emisja gazów powodują, że gaz łupkowy nie może być zaakceptowany, dlatego popiera moratorium na szczelinowanie hydrauliczne. Należy również usunąć z rezolucji zapis, że gaz łupkowy jest ważny dla systemów energetycznych. Emisje metanu to realny problem. Ponadto, nie ma żadnych dowodów na rentowność tego przedsięwzięcia. Na koniec stwierdziła, że nigdy nie widziała tak intensywnego lobbingu wobec tekstu, który będzie głosowany.

Poseł **Stevenson** odniósł się do stwierdzenia, że gaz łupkowy jest niekompatybilny z polityką redukcji emisji gazów i poinformował, że po wprowadzeniu w USA wydobycia gazu łupkowego emisje CO₂ spadły o 450 mln ton, podczas gdy mimo polityki proekologicznej i odnawialnych energii emisje w UE wzrosły.

Poseł **Lepage** odpowiedziała, że na taki stan rzeczy wpływa recesja gospodarcza.

Holger Krahmer (ALDE, Niemcy) powiedział, że w przypadku łupków spalamy gaz bardziej efektywnie, niż w przypadku węgla i mamy mniej CO₂. W USA emisje CO₂ spadły, z uwagi na mniejsze wykorzystanie i eksploatację węgla.

Pani **Lepage** odpowiedziała, że trzeba przeprowadzić analizę cyklu życia. W Niemczech stosowane są pewne techniki wydobycia węgla, które pozwalają na redukcję emisji gazów cieplarnianych.

Oreste Rossi (EFD, Włochy) powiedział, że należy wykorzystać ten zasób. Spytał, dlaczego nie oskarżano eurodeputowanych o nic, gdy dostawali miliony maili a mimo to zgodzili się na doświadczenia na zwierzętach.

Corinne Lepage powiedziała, że nie widzi związku między eksperymentami na zwierzętach a gazem łupkowym.

Posel **Kolarska-Bobińska** odniosła się do emisji gazów cieplarnianych i stwierdzenia posłanki Lepage, że jest ich dużo więcej przy okazji wydobycia gazu łupkowego. Spytała, czy zna sprawozdanie Komisji Europejskiej, które wskazuje wyraźnie, że przy wydobyciu gazu łupkowego powstaje mniej gazów cieplarnianych niż przy wydobyciu węgla i że również mniej jest go emitowanego niż przy transporcie rosyjskiego gazu z Syberii do Europy? Powiedziała, że istnieją bardzo duże społeczności, które chcą wydobycia gazu łupkowego, ponieważ to zmieni radykalnie sytuację gospodarczą, zatrudnienie, inwestycje w ich regionie. Powiedziała, że pochodzi z takiego regionu i dla niego pracuje.

Posel **Lepage** odpowiedziała, że są tacy, którzy odrzucają wydobycie gazu łupkowego. Szkody rekompensowane są im w sposób finansowy. Nie ma żadnej pewności, czy rentowność wydobycia będzie zagwarantowana.

Michèle Rivasi (Zieloni, Francja) określiła debatę szczytem dezinformacji. Skrytykowała wystawę, która reklamuje się jako przygotowana przez organizację reprezentującą obywateli, ale jest przygotowana przez koalicję na rzecz wydobycia gazu łupkowego. Odnośnie środowiska, powiedziała o ryzyku zanieczyszczenia wód gruntowych, gleby, itp. Przyznała jednak, że każdy kraj podejmuje sam decyzję nt. swojej mieszanki energetycznej. W sprawozdaniu stwierdzono, że są niedociągnięcia w ustawodawstwie, np. wdrożeniu dyrektywy wodnej, nt. odpadów górniczych, oceny wpływu, itp. Należy wprowadzić zasadę, że zanieczyszczający płaci i ponosi 100% odpowiedzialności. Zażądała moratorium europejskiego na wydobycie gazu łupkowego. Powiedziała, że lobby to nie wszystko w Brukseli.

Posel **Andrzej Grzyb** (EPP, Polska) odpowiedział, że poseł Rivasi jest znana z tego, że bardzo krytycznie odnosi się do tego źródła energii i częstokroć podważa nawet krajowy wymiar decyzji w tej sprawie. Przypomniał jednak, że była przecież z wizytą Komisji Przemysłu, Energii i Badań w Polsce i widziała, jaka jest polska regulacja w zakresie ochrony środowiska i ją chwaliła. Czy nie uważa, że przykładów amerykańskich nie należy przenosić na grunt europejski, że są kraje w Unii Europejskiej, które są co prawda od niedawna jej państwami członkowskimi, ale prawo ochrony środowiska i władztwo w tej sprawie mają takie, że pozwala to na rzeczywistą ochronę środowiska – i zasobów wodnych, i ziemi, i wielu innych zasobów, które się wiążą z procesem badań i eksploatacji gazu?

Posel **Rivasi** powiedziała, że KE zainicjowała wobec Polski procedurę o naruszenie dyrektywy wodnej. Odnośnie szczelinowania, zaznaczyła, że chodzi o akceptację społeczną. Jeśli obywatele będą znali ryzyko, to podejmą świadomą decyzję. Gaz łupkowy nie zastąpi wszystkich odnawialnych źródeł energii.

Anna Rosbach (ECR, Dania) poinformowała, że w Anglii, Polsce, Danii i we Francji przeprowadzono próbne odwierty. Gaz łupkowy zwiększa niezależność energetyczną, ale również wyrządza szkody dla warstw wodonośnych i środowiska. Jeśli chcemy znaleźć właściwe formy energii dla Europy - musimy myśleć długoterminowo. Gaz łupkowy nie może rozwiązać wszystkich problemów. Odwierty muszą być bezpieczne.

Nicki Tzavela odpowiedziała na liczne uwagi odnośnie wpływu lobbystów na sprawozdanie PE. Podkreśliła, że nie potrzebuje lobbystów, bo jest wystarczająco doświadczona, by przygotować swój tekst i być odporną na lobbystów. Spytała posłów, czy nie sądzą, że wzięła pod uwagę wszystkie niebezpieczeństwa. Stwierdziła, że gaz łupkowy to wyzwanie dla wzrostu a nie zagrożenie.

Paul Nutall (EFD, Wielka Brytania) powiedział, że mamy przed sobą jeden z najważniejszych kierunków rozwoju i duże zasoby gazów łupkowych. Przez dziesięciolecia zapewnione zostaną dostawy energii. W USA obniżyły się emisje CO₂ o 30%. Poza tym w UE mielibyśmy pewność energetyczną. Nie bylibyśmy zależni od Rosji. Byłby to ważny element polityki energetycznej.

Sandrine Bélier spytała o ekspertyzy, które przeprowadzono, co do wpływu wydobycia gazu łupkowego. Powiedziała o negatywnym wpływie na glebę.

Paul Nutall (EFD, Wielka Brytania) odpowiedział, że to zielony nonsens odnośnie trzęsień ziemi. Już w maju stwierdzono, że te praktyki są bezpieczne. Odwierty nie doprowadzą do zanieczyszczenia wody.

Sabine Wils (GUE, Niemcy) powiedziała, że wiele firm z branży prowadziło lobbuing na rzecz gazu łupkowego przy wsparciu grup frakcji EPP i ALDE. Żadna impreza w PE nie odbyła się bez udziału ludzi z koncernów energetycznych. Opowiedziała się przeciw szczelinowaniu hydraulicznemu.

Posel **McGills** powiedziała, że należy prowadzić debatę w sposób uczciwy. W Komisji Środowiska przedstawiono całe mnóstwo uwag ze strony lobbystów zainteresowanych środowiskiem.

Sabine Wils odpowiedziała, że to lobbyści organizują imprezy wspierające gaz łupkowy a ich argumenty są takie, że nie można im nie ulec. Niektóre opinie eurodeputowanych powstały pod wpływem przemysłu i lobbystów.

Poseł **Migalski** powiedział, że z lewej strony po raz kolejny pomimo próśb pani Tzaveli padają argumenty o tym, że poglądy prawej strony są wynikiem działań lobbystycznych. Zaapelował do przewodniczącego o to, by przerywał tego typu sformułowania, ponieważ to jest obraźliwe. Zwrócił się do kolegów z lewej strony sali z prośbą o przyzwyczajenie się do tego, że ktoś, kto ma inne poglądy niż oni, po prostu je ma, nie dlatego że go ktoś przekupił, tylko dlatego że je ma.

Holger Krahmer (ALDE, Niemcy) spytał, jaki obraz ma poseł Wils odnośnie swobodnie wybranych eurodeputowanych, którzy potrzebują działalności lobbystycznej, by podejmować decyzje.

Sabine Wils (GUE, Niemcy) odpowiedziała, że powinna być prowadzona otwarta debata, na którą są zapraszane obie strony.

Romana Jordan (EPP, Słowenia) spytała, czy rzeczywiście jest przekonanie, że posłowie są tak naiwni, że jedna wystawa jest w stanie zmienić ich zdanie.

Sabine Wils odpowiedziała, że jedna wystawa nie jest w stanie wpłynąć na opinie posłów, ale nie jest właściwe, żeby lobbyści zorganizowali taką wystawę przed głosowaniem.

Andreas Molzer (NI, Austria) powiedział, że być może gaz łupkowy daje szansę na niezależność energetyczną, jednak nie można porównywać Europy z USA. W Europie pozyskiwanie gazu będzie o wiele więcej kosztować. Luksemburg odłożył decyzję w tej sprawie, bo ma za małe terytorium.

Richard Seeber (EPP, Austria) zauważył, że jeśli nie byłoby możliwe zorganizowanie wystawy, to nie byłoby wystawy. Nie powinien być posłem ktoś, kto nie umie się zachować. Szczelinowania nie można zabronić. Istnieją niebezpieczeństwa i problemy, ale należy zagwarantować stosowanie prawa. Jeśli istnieje ryzyko wobec wód gruntowych i środowiska – państwa członkowskie nie powinny kontynuować wydobywania.

Poseł **Claude Turmes** (Zieloni, Luksemburg) powiedział, że kłamstwem jest, że wystawa została zorganizowana przez obywateli na rzecz odpowiedzialnej energii. Stoją za nią trzy polskie firmy energetyczne. Obywatele są tarczą, za którą kryją się interesy gospodarcze.

Josefa Andrés Barea (S&D, Hiszpania) powiedziała, że istnieje pewna sprzeczność opinii. Komisarz ds. środowiska wyraził niepewność, co do wydobywania. Wprowadzono moratorium w

Niemczech i we Francji. Istnieje ryzyko niebezpieczeństwa dla środowiska i zdrowia. Chce, by KE wydała moratorium.

Chris Davies (ALDE, Wielka Brytania) powiedział, że jeśli ma do wyboru sprowadzanie gazu z Bliskiego Wschodu i wydobywanie go w swoim kraju, to wybiera drugą opcję. Kwestia wody, cykl życia, trzęsień ziemi - KE powinna pracować nad tym tematem. Postrzega gazu łupkowy jako możliwość a nie zagrożenie, również z punktu widzenia ekologicznego.

Reinhard Bütikofer (Zieloni, Niemcy) powiedział, że konieczne jest stworzenie ram prawnych i ostrożnościowych.

Paweł Kowal (ECR, Polska) powiedział, że słucha tej debaty z rozgoryczeniem. Okazuje się, że to, co przez wiele narodów Europy jest postrzegane jako wielka szansa, dla posłów do PE jawi się tylko jako zagrożenie. Spytał, co mają powiedzieć posłowie w Polsce, czy Wielkiej Brytanii i z innych krajów, w swoich krajach, kiedy wrócą? „Że wolne narody Unii Europejskiej, wbrew zapisom traktatu, chcą zabronić wydobywania gazu łupkowego? Chcą odebrać narodom wielką szansę? Jaki by to miało sens? Kiedy mówimy o tym, że potrzebna nam jest większa integracja, kiedy mówimy: bądźmy jak Stany Zjednoczone, kiedy patrzymy na to, że w Stanach Zjednoczonych gaz łupkowy jest wydobywany bez żadnej ogólnej regulacji, każdy stan to robi, to wtedy mówimy: nie, nie bądźmy jak Stany Zjednoczone, bądźmy jak Europa! Tylko ta Europa musi być wolna, musi respektować prawo do tego, żeby podejmować wolne decyzje ekonomiczne, szczególnie wtedy, kiedy są one bardzo restrykcyjne w sprawach środowiska. Bo takie przepisy obowiązują w Polsce i w wielu krajach Unii Europejskiej”, podkreślił. Jest rozczarowany sprawozdaniem i wyciągnął z tego wniosek, że nie warto podejmować takiej debaty.

Oreste Rossi (EFD, Włochy) powiedział, że niewykorzystanie zasobów łupków jest nieodpowiedzialnością energetyczną. Tam, skąd importujemy energię, nie obowiązują żadne reguły i jest to w porządku a u nas nie. Spytał, czy Zieloni mają tam jakieś inne interesy.

Martina Anderson (GUE, Wielka Brytania) powiedziała, że nie można się godzić na szczelinowanie hydrauliczne, bo ma to niekorzystne skutki dla zdrowia i środowiska. Niezbędne są inwestycje w odnawialne źródła energii z wiatru i słońca. Rządy przeceniają znaczenie gazu łupkowego - nie mówi się o kosztach. Nie możemy zapominać o ryzyku dla sektora rolniczego i turystyki.

Françoise Grossetête (EPP, Francja) poparła argumenty dotyczące obniżenia kosztów energii i zwiększenia konkurencyjności. Trzeba badać nowe technologie wydobywcze, w celu

zapewnienia niezależności energetycznej. Zasady bezpieczeństwa wydobycia są ważne. Potrzebujemy większej wiedzy, nim potępimy gaz łupkowy. Niepotrzebne jest moratorium. Trzeba respektować zasadę pomocniczości, przygotować dobre regulacje i otworzyć debatę na bazie badań zamówionych przez KE.

Matthias Groote (S&D, Niemcy) powiedział, że debata o szczelinowaniu przypomina mu debatę o energii atomowej. Ochrona zdrowia i środowiska ma absolutne pierwszeństwo. Są duże wątpliwości, co do szczelinowania, brakuje rozsądnych ram prawnych, ale to państwa członkowskie są odpowiedzialne za własny mix energetyczny.

Holger Krahmer (ALDE, Niemcy) podkreślił, że nie ma techniki bez ryzyka, dlatego potrzebna jest racjonalna debata. Zajmujemy się wejściem na rynek energetyczny niekonwencjonalnych źródeł energii. Należy pamiętać, że niekonwencjonalne źródła energii mają możliwość zmiany mieszanki energetycznej (energy mix). Należy łupki postrzegać jako szansa dla Europy i nie prowadzić ideologicznej debaty.

Jose Bove (Zieloni, Francja) poinformował, że Bank Światowy wydał oświadczenie, że do 2060 roku nastąpi ocieplenie klimatu o ponad 4 stopnie. Sytuacja jest poważna. Jeśli chcemy temu zapobiec, trzeba będzie przejść od 35 mld m³ emisji CO₂ do 10 mld m³ emisji CO₂. Trzeba ograniczyć emisje o ¼. Metan ma wpływ trzykrotnie wyższy na CO₂ i ocieplenie klimatu. Od 4-5% metanu ulatnia się z odwiertów do kanalizacji.

Struan Stevenson (ECR, Wielka Brytania) powiedział, że Zieloni są przeciwko energetyce jądrowej. Natomiast farmy wiatrowe w Szkocji powodują ubóstwo energetyczne w Szkocji i nikt nie zdecyduje się na wybudowanie tam turbin wiatrowych. Gaz łupkowy natomiast wywołał trzęsienie ziemi w skali 1,2 - takie samo, jak w przypadku mocnego uderzenia drzwi.

Roger Helmer (EFD, Wielka Brytania) powiedział, że USA są samowystarczalne energetycznie. Wszelka produkcja wymagająca wielkich nakładów energetycznych przenoszona jest poza Europę. Europejska polityka energetyczna to kolejny powód, dla którego lepiej, gdyby Wielkiej Brytanii nie było w UE.

Miloslav Ransdorf (GUE, Czechy) spytał, czy KE zwraca uwagę na różnice w strukturze geologicznej w Europie i czy zajmuje się kwestią wpływu szczelinowania na wody gruntowe. W Czechach powstało wiele inicjatyw pod hasłem: stop szczelinowaniu. Prawie pół miliona osób podpisało petycję przeciw gazowi łupkowemu. Ponadto w USA następuje szybkie wyczerpanie się złóż z gazów łupkowych i towarzyszy temu ogromne obciążenie dla środowiska.

Peter Liese (EPP, Niemcy) powiedział, że subsydiarność jest najważniejsza: Europejczycy nie chcą wykorzystywać łupków, Polska chce i nie mamy możliwości zaprzestania temu procesowi. Moratoria krajowe są respektowane. Sprawozdanie posła Sonika jest jasne - nie powinno się wykorzystywać środków wspólnotowych na te projekty. Wszystkie samorządy w regionie posła Liese są przeciw. Podkreślił jednak, że tam, gdzie możliwe są wpływy transgraniczne, potrzebne są działania na poziomie UE.

Kriton Arsenis (S&D, Grecja) podkreślił, że wiele krajów ma duże zasoby łupków, jednak nie można wprowadzać opinii publicznej w błąd. Wolność to niezależność od ropy naftowej.

Frederique Ries (ALDE, Belgia) podkreślił, że USA stały się potencjalnym eksporterem gazu, ale UE powinna być ostrożna. Dobre praktyki z USA należy przejąć, ale rzeczywistość europejska jest inna – Europa jest gęsto zaludniona i istnieje ogromne ryzyko środowiskowe. Gaz łupkowy mógłby jednak uzupełniać naszą mieszankę energetyczną.

Adam Bielan (ECR, Polska) podkreślił, że konieczność dywersyfikacji źródeł energii sprawia, że nie możemy zaniedbywać tak znaczącego surowca jak gaz łupkowy. Kiedy szereg państw członkowskich pozostaje mocno uzależnionych od dostaw, szczególnie z Rosji, udokumentowane rodzime złoża łupków stanowią istotne bogactwo naturalne. Podjęcie intensywnych badań a docelowo eksploatacja tego paliwa leżą w interesie całej Wspólnoty. Dla Polski, która swoje zasoby łupków szacuje średnio na ponad pół biliona metrów sześciennych, inwestycje w ten segment to szansa na niezależność w polityce energetycznej oraz wymierne korzyści finansowe. To dlatego polski rząd określa łupki priorytetem w kwestiach energetyki. Tym bardziej niepokojące jest stanowisko części posłów dążących do wprowadzenia moratorium na stosowanie szczelinowania hydraulicznego w Europie. Takie działania są niezgodne z traktatami, wysoce nieuzasadnione, szkodliwe, a w dalszej perspektywie, krzywdzące obywateli państw członkowskich. Zgodził się z argumentacją pana posła Sonika, że nie stać nas na niewykorzystywanie własnych zasobów energetycznych. Przykład Stanów Zjednoczonych pokazuje, jak szybko i znacząco eksploatacja łupków przełożyła się na ceny gazu, które uległy zdecydowanej obniżce. Wpływa to oczywiście na konkurencyjność amerykańskiego przemysłu i nie może zaszkodzić naszemu rodzimemu przemysłowi.

Rolandas Paksas (EFD, Litwa) odnosząc się do wydobycia gazu łupkowego powiedział, że nie ma wystarczających przesłanek naukowych i jest to zbyt ryzykowne. Do momentu upewnienia się, że ta technologia jest bezpieczna, nie doprowadzi do katastrof, trudno by mówić o tym, że można ten gaz wydobywać. Ważny jest ponadto negatywny wpływ na środowisko.

András Gyürk (EPP, Węgry) powiedział, że ceny gazu w USA na skutek wydobycia łupków spadły. Nie można sobie pozwolić na luksus ignorowania tej szansy. Gaz łupkowy oznacza zabezpieczenie energii i bezpieczeństwo dostaw. Zmniejszy jednostronne uzależnienie od dostaw z innych państw. Poprawi się pozycja konsumentów i konkurencyjność UE. Podkreślił aspekt ekologiczny, bowiem gaz to jedna z najczystszych form energii. Przyznał, że są potrzebne jednak odpowiednie regulacje.

Kathleen Van Brempt (S&D, Belgia) powiedziała, że KE powinna pomóc nam znaleźć odpowiedź, co do przyszłości gazu łupkowego i jego miejsca w długoterminowej strategii energetycznej, bowiem do 2050 r. nasze systemy energetyczne miały być oparte całkowicie na odnawialnych źródłach energii.

Vladko Panayotov (ALDE, Bułgaria) zwrócił uwagę na korzyści gospodarcze wynikające z wydobycia gazu łupkowego. Podkreślił konieczność dobrego zarządzania ryzykami, odpowiedzialnych działań i ram prawnych, obiektywnej debaty naukowej, biorącej pod uwagę aspekty gospodarcze i ekologiczne.

James Nicholson (ECR, Wielka Brytania) powiedział, że eksploatacja może być rozwiązaniem wyzwań energetycznych. Jak widać jest to bardzo kontrowersyjna sprawa, dlatego trzeba o niej rozmawiać w sposób otwarty i przejrzysty i przeprowadzić analizę zagrożeń i korzyści dla bezpieczeństwa, środowiska, zdrowia zwierząt i turystyki.

Romana Jordan (EPP, Słowenia) powiedziała, że trzeba być otwartym na nowości i dążyć do rozsądnego wykorzystania tego źródła energii. Jest to istotne, ponieważ zależność od importu gazu z Rosji w Europie wzrosła z 52,7% do 62,3%, a więc o 5,6 procenta. Niektóre państwa są zależne od Rosji w 90%. Na koniec stwierdziła, że gaz ma największy potencjał.

Marita Ulvskog (S&D, Szwecja) powiedziała, że gaz łupkowy jest paliwem kopalnym a Europa ma inwestować w odnawialne źródła energii. Jako PE powinniśmy respektować prawo każdego z państw członkowskich o ustaleniu własnej mieszanki energetycznej, ale powinniśmy żądać odpowiednich przygotowań.

Toine Manders (EPP, Holandia) podkreślił znaczenie wprowadzenia surowych ram prawnych. Zaznaczył jednak, że nie można z góry spisywać na straty żadnej alternatywy i trzeba kontynuować badania w tym zakresie. W podobnym tonie wypowiedział się poseł **Ivo Belet** (Belgia).

Marek Migalski (ECR, Polska) powiedział, że łupki dają nowe miejsca pracy, są bezpieczne, ekologiczne, obniżają koszty energii, dywersyfikują dostawy energii do Europy, co dla niektórych krajów jest niezwykle istotne. Dodał jednak, że „jest w stanie zrozumieć, że Państwo tego nie rozumiecie. Mówię to do lewej strony naszej sali. A przecież mógłbym powiedzieć i zastosować tę metodę, którą Wy zastosowaliście wobec nas: udajecie, że nie rozumiecie, że te argumenty do Was nie docierają, że jesteście w kieszeni Gazpromu, że jesteście na usługach francuskiego przemysłu atomowego, że wysługujecie się tym, którzy w Niemczech produkują elektrownie, wiatrowe. Mógłbym tak powiedzieć, ale tego nie powiem. Dlatego, że uważam, że macie prawo do swoich poglądów, uważam, że macie prawo do swoich poglądów nawet, jeśli one są błędne. Życzę Wam, żebyście zrozumieli, że łupki są dobre dla wszystkich”.

Posel **Andrzej Grzyb** spytał, czy poseł Belet zna taką działalność związaną z pozyskaniem energii, która nie zmienia nic w środowisku? Powiedział, że zna liczne miejsca, w których lokalizacja wiatraków, jako źródła energii odnawialnej, wzbudza protesty społeczne. Czy wydobywanie klasycznego gazu też nie wpływa na środowisko? Czy wydobycie na przykład węgla nie wpływa na środowisko? Wpływa. Czy na przykład pozyskiwanie energii z systemów solarnych też nie wpływa na środowisko, skoro wiele pierwiastków ziem rzadkich musimy w nich wykorzystywać? W debacie poseł Bütikofer mówił o tym, jak Europa jest uboga w liczne pierwiastki ziem rzadkich, które są potrzebne do nowoczesnych technologii. Przecież one biorą się po prostu z ziemi. Wówczas zastanawiano się, czy nie należy również zmienić pewnych regulacji, aby można było z nich korzystać obecnie w miejscach, gdzie one się znajdują, za pośrednictwem zmiany na przykład przepisów w zakresie „Natura 2000”.

Posel **Graham Watson** (ALDE, Wielka Brytania) powiedział, że naukowcy są zdania, że zmiany klimatyczne mają negatywne skutki, tj. rosnący poziom oceanów. Dlatego należy zrezygnować ze źródeł kopalnych.

Posel **Bogdan Marcinkiewicz** (EPP, Polska) powiedział, że najgorsze jest, że w tej debacie zwolennicy jak i przeciwnicy wzajemnie siebie nie słyszą. Podejmowane inicjatywy w Parlamencie Europejskim, jak np. okrągły stół ds. gazu łupkowego, wysłuchania, konferencje służyły pogłębieniu wiedzy, a nie doprowadziły do zbliżenia stanowisk. Gaz z łupków to nic innego, jak zwykły gaz ziemny używany na co dzień w domach i firmach, zaś technologia poszukiwań praktycznie niczym nie różni się od np. poszukiwań źródeł geotermalnych. Podkreślił, że wierzy, że wątpliwości dotyczące możliwości zanieczyszczenia wód gruntowych wraz z rozwojem wydobywania gazu łupkowego i ewentualnymi wyciekami z odwiertów, które są traktowane w przemyśle jako katastrofy, mogą zostać rozwiązane poprzez przyjęcie najlepszych praktyk w kwestii wykonywania odwiertów oraz dalszej merytorycznej dyskusji.

Dbalność o surowce to obowiązek państwa wobec społeczeństwa. Poinformowała, że w Polsce mamy niesłychanie wyśrubowane standardy środowiskowe, które są dużo wyższe, niż te, które obowiązują w Stanach Zjednoczonych. Jest oczywiście wiele płaszczyzn, których działanie można poprawić. Jedną z nich jest dialog ze społecznościami lokalnymi, ale to jest deficyt komunikacyjny, a nie regulacyjny. Perspektywy produkcji gazu w Europie są inne niż w Stanach Zjednoczonych. Dlatego nikt dziś nie obiecuje, że gaz łupkowy całkowicie uniezależni Europę od importu. Wystarczy jednak, że ustabilizuje ten import i pozwoli zastąpić malejącą podaż gazu ze złóż konwencjonalnych. Samo posiadanie rezerw gazu ziemnego nie gwarantuje skoku gospodarczego. O tym będą decydowały, z jednej strony, ilości gazu wydobytego, ekonomicznie opłacalnego, a z drugiej strony, skuteczność w przejmowaniu wiedzy i rozwoju europejskich technik wydobywania. Niezwykłą szansą, jaka staje przed europejską gospodarką, jest potencjalny dostęp do własnego surowca energetycznego, który powinien być elementem scalającym europejską opinię publiczną.

Horst Schellhardt (EPP, Niemcy) powiedział, że konieczne jest wykorzystanie wszelkich źródeł energetycznych. UE będzie miała większe potrzeby energetyczne w ciągu następnych lat. Nie można potępiać nowej okazji.

Paul Rubig (EPP, Austria) powiedział, że technologia wydobywania gazu może okazać się istotna dla przyszłych poszukiwań źródeł geotermalnych. Będzie można skorzystać z tych głębokich odwiertów. Gaz, który przybywa gazociągami do Europy, powinien również mieć certyfikat ekologiczny. Dopiero, gdy będą takie gwarancje, można tego wymagać w UE. Trzeba zbadać cykl życia. Kwestia zatrudnienia jest również ważna. W Europie też potrzebne są nowe miejsca pracy. Długoterminowe umowy dotyczące dostaw gazu są niekorzystne, bo w nich są dyktowane wysokie ceny. Niższa cena gazu powinna obowiązywać dla gospodarstw domowych. Ważne jest bezpieczeństwo dostaw i niskie ceny.

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė (EPP, Litwa) powiedziała, że trzeba dyskutować o plusach i minusach tej technologii, przeprowadzać badania naukowe, rozwiązać nieuzasadnione obawy. Dotychczas nie ma odpowiednich analiz, co do wpływu gazu łupkowego. Zanim takie analizy zostaną przeprowadzone, konieczne jest wprowadzenie odpowiednich gwarancji prawnych. Nie powinno doprowadzić się do powstania sektora cieszącego się przywilejami. Na koniec stwierdziła, że energetyka odnawialna nie jest dobra dla środowiska.

Christa Kläss (EPP, Niemcy) podkreśliła, że ważne jest, by różne potencjały energetyczne były jak najlepiej wykorzystane: na południu energia słoneczna, gdzie indziej wiatrowa, jeszcze gdzie indziej węgiel kamienny i łupki. Europa może na tym skorzystać i zmniejszyć import

gazu. Trzeba się trzymać ustawodawstwa, ale konieczne są jasne ramy, surowe badania wpływu na środowisko oraz zabezpieczenie jakości wody i gleby.

Posel **Kolarska-Bobińska** (EPP, Polska) wyraziła swoje zadowolenie, że w Komisji Europejskiej kilku komisarzy będzie się zajmowało tą sprawą, bo dzięki temu w pełni uwzględnimy aspekty ekologiczne, środowiskowe, ekonomiczne i dotyczące bezpieczeństwa w Europie. Liczy na sprawozdania oparte na badaniach, które przygotowuje Komisja, dlatego że stopień niewiedzy na temat skutków gazu łupkowego, który dzisiaj słyszała, jest po prostu porażający. Jeśli głównym argumentem posłów do Parlamentu Europejskiego jest to, że widzieli film „Gasland” i z tego wyciągają różnego rodzaju wnioski, to wydało jej się to bardzo niebezpieczne dla debaty. Zaniepokoiło ją również to, że jedna strona podkreślała, iż troszczy się o zdrowie ludzi i że ci, którzy mówią o wzroście gospodarczym, o miejscach pracy, nie troszczą się o zdrowie i o środowisko, co jest nieprawdą. Powiedziała, że przeprowadza na Lubelszczyźnie, gdzie planuje się wydobywać gaz łupkowy, badania opinii społecznej. Wynika z nich, że za gazem łupkowym w Polsce jest 73% badanych, a na Lubelszczyźnie – 93% mieszkańców tego regionu. Na pytanie: co by było, gdyby w twojej miejscowości wydobywali, 56% Polaków mówi: tak, zgadzam się na wydobywanie gazu łupkowego w mojej miejscowości. Na Lubelszczyźnie mówi to 73% mieszkańców.

Posel **Jacek Kurski** (EFD, Polska) powiedział, że ta debata jest przejawem niebywałej hipokryzji i niedotrzymywania słowa w Europie. Kiedy w 2007 r. Polska godziła się na dramatyczne obniżenie swojej pozycji międzynarodowej poprzez odejście od systemu nicejskiego i przejście do systemu podwójnej większości, rekompensatą tej utraty miał być wprowadzony do traktatu lizbońskiego zapis o europejskiej solidarności energetycznej. „Na naszych oczach ta zasada jest gwałcona. Już pod rządami traktatu lizbońskiego został dokończony Nordstream – gazociąg godzący w zasady solidarności energetycznej. Rosja z największym krajem Europy Niemcami woleli poprowadzić po dnie Morza Bałtyckiego rurę po to tylko – i przepłacić trzykrotnie – żeby ominąć kraj członkowski Unii Europejskiej, jakim jest Polska. Dzisiaj mamy kolejny krok w tym dziele, mianowicie bezsensowne zarzuty kierowane przeciwko gazowi łupkowemu, będące echem interesów Rosji, która chciałaby zachować swój monopol, i Francji, która chciałaby zachować swoją dominację w sprzedaży reaktorów atomowych. Jeśli zasada europejskiej solidarności energetycznej ma mieć jakikolwiek sens, to ręce precz od gazu łupkowego. Pozwólcie Europie cieszyć się tym wielkim bogactwem, które może być kołem zamachowym naszego rozwoju gospodarczego, niezależności ekonomicznej, energetycznej”, powiedział poseł Kurski.

Jan Kozłowski (EPP, Polska) odniósł się tych wypowiedzi moich przedmówców, które podnosiły problem ewentualnego zagrożenia sejsmicznego wywołanego szczelinowaniem.

Poinformował, że takie specjalistyczne badania prowadzone były na Pomorzu w Polsce i okazało się, że odzew sejsmiczny od szczelinowania hydraulicznego jest mniejszy niż odzew po uderzeniu pioruna.

7. Podsumowanie debaty przez komisarzy i posłów sprawozdawców

Komisarz **Günther Oettinger** podkreślił, że Komisji Europejskiej zależy na staranności, a nie na pośpiechu. Przyznał, że nie ma mandatu w ramach polityki energetycznej, co do zakazu i ogólnego zezwolenia na wydobycie gazu łupkowego. To nie leży w prerogatywach polityki europejskiej. Mamy natomiast europejskie ramy prawne, co do środowiska, ochrony wód podziemnych i ochrony zdrowia i trzeba się trzymać tych zasad. Jeśli dojdzie do naruszeń - będą kary. Podstawowe pytanie jest następujące - czy w związku z wydobyciem gazu łupkowego potrzebne jest rozszerzenie reguł prawnych dotyczących środowiska, natury, itp. Należy zbadać obecne ustawodawstwo. Wyraził gotowość do zmian, jeśli będzie taka potrzeba.

Komisarz przyznał, że już teraz mieszanka energetyczna w Europie jest pod wpływem eksploatacji łupków w USA. Gazy łupkowe pochodzą z różnych eksploatacji. Amerykanie mają większą rezerwę gazu a my mamy dostęp do tego gazu dzięki istniejącym terminalom w państwach bałtyckich, na Morzu Śródziemnym, w Chorwacji i we Włoszech. Ponadto, Rosjanie, ze względu na tę ewolucję, byli gotowi pójść do arbitrażu z Europą, jeśli chodzi o ceny gazu. Niektóre kontrakty zostały zmienione, bo gaz łupkowy na świecie doprowadził do obniżki cen gazu.

Komisarz podkreślił, że to, czy potrzebny jest gaz łupkowy - jeśli chodzi o mieszankę energetyczną, to sprawa państw członkowskich, które nie zaakceptują zmiany art. 194 Traktatu z Lizbony. Decyzja, czy są za czy przeciw energii jądrowej, za, czy przeciw węglowi lub innym źródłom odnawialnym - należy do państw członkowskich.

Art.194 Cele polityki energetycznej

1. W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy stanu środowiska, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między Państwami Członkowskimi:

- a) zapewnienie funkcjonowania rynku energii;*
- b) zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii;*
- c) wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; oraz*
- d) wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.*

2. Bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień Traktatów, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają środki niezbędne do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępie 1. Środki te są przyjmowane po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

Nie naruszają one prawa Państwa Członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię, bez uszczerbku dla artykułu 192 ustęp 2 litera c).

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia środki, o których mowa w tym ustępie, jeżeli mają one głównie charakter fiskalny.

Komisarz przyznał, że popiera rozwój energii ze źródeł odnawialnych, ale zapewnienie 100% energii z tych źródeł to wizja długoterminowa. W chwili obecnej jest to iluzja, jeśli ktoś chce szybciej to osiągnąć. Gaz jest potrzebny przynajmniej w ciągu najbliższych 30 lat. Jeśli nie będzie odpowiedniego rozwoju, stale dostępnych źródeł odnawialnych, nie będzie można się obejść bez gazu w ciągu najbliższych dziesięcioleci. Technologia wydobycia gazu, jeśli będzie bardziej przyjazna środowisku, uzupełni mieszankę energetyczną państw członkowskich.

Kompetencja na poziomie europejskim dotyczy celu redukcji 20/20/20, co do którego porozumiały się wszystkie państwa członkowskie. Obecnie ma miejsce dyskusja nt. ustalenia nowych celów. Komisarz podkreślił, że przy wszystkich możliwych sporach, jeśli chcemy osiągnąć porozumienie we wszystkich państwach członkowskich, co do polityki energetycznej i środowiskowej, jeśli chcemy zachować prerogatywy na poziomie europejskim, musimy być gotowi do kompromisów. Każdy ma ideały, ale nie może narzucać własnych kosztów innym. Są państwa, które zużywają do produkcji energii głównie węgiel i nie chcą importować gazu z Rosji. Unia Europejska to 27 państw członkowskich, odpowiedzialnych jedynie za 11% emisji CO₂. Jeśli nie pozostaniemy razem, spójni, będziemy się wzajemnie oskarżać, nie będziemy efektywni i pragmatyczni, to ta historia sukcesu szybko się zakończy, a z tym nasza pozycja wobec Waszyngtonu i Pekinu.

Poprosił o kompromis w temacie gazu łupkowego. Jeśli chcemy osiągnąć w UE sukces, musimy być gotowi na kompromisy, w szczególności w kontekście rosnących sentymentów antyeuropejskich w państwach członkowskich. Istnieją różnice, co do przyjętych mieszanek energetycznych. Ważne jest, by o gazie łupkowym rozmawiać, czemu będą sprzyjać inicjatywy Komisji Europejskiej w przyszłym roku.

Komisarz **Janez Potočnik** powiedział, że wciąż mamy dużą niepewność, jeśli chodzi o gaz łupkowy - wielkość zasobów, stosowaną technologię wydobywczą oraz jej wpływ na zdrowie i środowisko naturalne. Wszystkie państwa członkowskie opierają swoje zdanie na czymś, co wygląda na twarde fakty, ale dochodzą do innych wniosków. USA mają większe doświadczenie niż Europa. Potrzebne są wiedza i badania naukowe. Istnieją różne rodzaje ryzyka w szeregu obszarów - zanieczyszczenie wody, gruntów, trzęsienia ziemi, hałas, itp. Jedno z badań KE dotyczyło potencjału gospodarczego łupków, drugie - wpływu na klimat a trzecie - skutków dla

środowiska naturalnego. Pokazują one konieczność kontynuacji badań. Podkreślił, że ryzyko, związane z wykorzystaniem źródeł niekonwencjonalnych jest wyższe niż w przypadku źródeł konwencjonalnych. Określenie surowych ram regulacyjnych w tym zakresie jest ważne, ale nie wystarczy by znaleźć odpowiedź na wszystkie rodzaje ryzyka.

Odnosnie konkurencyjności, komisarz podkreślił, że są to sektory, gdzie mamy do czynienia z dużymi kosztami, które wpływają na ceny energii także dla gospodarstw domowych. Ważne są koszty energii, pracy i zasobów, a nie tylko kwestie ekologiczne. Ceny energii i zasobów rosną bardzo szybko i nic w tym zakresie się nie zmieni. Ważne jest znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób podwyższyć efektywne wykorzystywanie zasobów a także efektywność energetyczną.

Komisarz zaznaczył, że nieprzestrzeganie przepisów dotyczących ekologii jest niebezpieczne także dla przedsiębiorstw, o czym świadczy kara dla BP.

Odnosnie moratorium, komisarz powiedział, że obecnie w Europie prowadzi się badania i miną minimum 3-4 lata nim rozpoczęty zostanie proces szczelinowania hydraulicznego, jedynie w ramach testów. Komisja Europejska obecnie prowadzi badanie skutków - zarówno eksploatacji, jak i jej braku i będzie reagować na każde niebezpieczeństwo. W przyszłym roku KE przedstawi wniosek dotyczący zarządzania ryzykiem, gwarantujący jasne, bezpieczne i przewidywalne warunki dobrego zarządzania ryzykiem.

Na koniec komisarz podkreślił, że należy zdobyć zaufanie ze strony opinii publicznej, które potrzebne jest przedsiębiorstwom. Gaz łupkowy ma pewien potencjał, szczególnie jako substytut węgla, ale jest to paliwo kopalne a Komisja Europejska popiera rozwój odnawialnych źródeł energii.

Poseł **Bogusław Sonik** powiedział, że była to jedna z najbardziej żywych i dynamicznych debat w tej kadencji. Zwrócił uwagę na trudność, jaką miał, aby raport spełniał nadzieję i oczekiwania całej sali. Z jednej strony, podnosi się, że nie ma w nim moratorium i wnosi się teraz poprawkę o moratorium. Z drugiej – z prawej strony – posłowie ECR mówią, że nie spełnia ono ich estetycznych wrażeń w odpowiedni sposób, gdyż w sprawozdaniu pojawiają się lewicowe miazmaty. Poseł podkreślił, że najważniejsze jest, aby dopłynąć do portu. W jego opinii w tym sprawozdaniu jest głos rozsądku, bo przecież mówi o tym, aby dokonać przeglądu obecnego prawa na szczeblu unijnym i krajowym, aby stworzyć katalog najlepszych dostępnych praktyk i technik, zapewnić najwyższe standardy technologiczne, stały monitoring, opracować najwyższe standardy bezpieczeństwa i zarządzania ryzykiem, określić jasno odpowiedzialność przemysłu za wyrządzone szkody na zasadzie: „zanieczyszczający płaci”.

Pełna przejrzystość działań, obowiązek deklarowania stężenia i składu chemicznego płynów hydraulicznych, minimalizacja użycia toksycznych substancji, minimalizacja użycia wody w procesie szczelinowania, pomiar jakości wody przed i po wierceniu. Uwzględnione więc zostały wszystkie lęki, które występują dzisiaj – nie we wszystkich społeczeństwach, bo jak pokazał przykład Polski, większość jest pozytywnie nastawiona do wydobywania gazu łupkowego – ale trzeba brać średnią i zapewnić obywateli europejskich, że z Brukseli czy ze Strasburga płynie jasny przekaz – i dołożyliśmy maksymalnie dużo starań, aby zapewnić bezpieczeństwo środowiska i obywateli przy wydobywaniu gazu łupkowego

Posel **Niki Tzavela** zaapelowała o zapoznanie się z potencjałem gazu łupkowego. Podkreśliła, że wszyscy chcemy czystej energii w Europie. Powinniśmy w czasach kryzysu gospodarczego w 27 państwach członkowskich uznać naturalne zasoby, które mają państwa członkowskie, jako potencjalne źródło energii do eksploatacji. Należy przy tym zbadać wszystkie możliwe wpływy na środowisko i na konkurencyjność.

8. Omówienie rezolucji na temat gazu łupkowego: potrzebne precyzyjne ramy prawne

Szybki rozwój technologii wykorzystywanych do poszukiwania i wydobywania paliw kopalnych z niekonwencjonalnych źródeł wymaga analizy ram regulacyjnych UE, przed zakończeniem której, państwa członkowskie powinny zachować ostrożność przy kontynuowaniu działań dotyczących ich eksploatacji. Posłowie przyjęli dziś w Strasburgu dwie rezolucje w sprawie przemysłowych i środowiskowych aspektów wydobycia gazu łupkowego i olei łupkowych.

Każde państwo członkowskie ma prawo samo decydować, czy eksploatować złoża gazu łupkowego, uważa autorka sprawozdania dotyczącego przemysłowych i energetycznych aspektów wydobycia gazu łupkowego **Niki Tzavela** (EFD, Grecja). Parlament dostrzega jednak potrzebę zapewnienia solidnego systemu regulacyjnego oraz niezbędnych zasobów administracyjnych i nadzorczych dotyczących rozwoju wszelkiej działalności związanej z gazem łupkowym, w tym technologii szczelinowania hydraulicznego. Szczególnego znaczenia nabiera kwestia standardów bezpieczeństwa i ochrony środowiska oraz dostępnych technologii i praktyk operacyjnych w produkcji gazu łupkowego.

W celu stworzenia niezbędnej infrastruktury związanej z odwiertami, magazynowaniem, transportem i przetwarzaniem gazu i płynu szczelinującego potrzebne są znaczące inwestycje, czym w całości musi zająć się przemysł.

- **Niezależność energetyczna**

Światowe zużycie gazu ziemnego wzrasta, a jego produkcja w Europie zmniejsza się, co spowoduje do 2035 roku konieczność importu około 450 mld metrów sześciennych gazu. Dlatego istotne staje się zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw w długiej perspektywie, poprzez zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej, oszczędności energii, zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i obiektów składowania gazu, zróżnicowanie dostaw gazu i dróg tranzytowych.

- **Ramy prawne wystarczające, ale zalecana ostrożność**

Chociaż Komisja Europejska stwierdziła, że obecne ramy prawne w wystarczającym stopniu regulują kwestie związane z eksploatacją złóż gazu łupkowego, to jednak szybki postęp technologiczny umożliwiający gwałtowne zwiększenie wydobycia na skalę handlową sprawia, że konieczny wydaje się przegląd unijnych przepisów w tym zakresie. W sprawozdaniu dotyczącym środowiskowych aspektów wydobycia gazu łupkowego, autorstwa **Bogusława Sonika** (EPP, Polska), Parlament apeluje do państw członkowskich o ostrożność przy kontynuowaniu działań dotyczących niekonwencjonalnych paliw kopalnych aż do zakończenia przeprowadzanej obecnie analizy regulacyjnej.

- **Woda i chemikalia w procesie szczelinowania**

W technologii szczelinowania hydraulicznego wykorzystywane są duże ilości wody, która jest zasobem szczególnie wrażliwym. Parlament chce, aby państwa członkowskie sporządzały plany zaopatrzenia w wodę na podstawie lokalnych uwarunkowań hydrologicznych z uwzględnieniem lokalnych zasobów i potrzeb.

Należy także dopilnować, aby firm eksploatujące złoża gazu łupkowego podawały do wiadomości skład chemiczny i stopień stężenia płynów wykorzystywanych do szczelinowania.

- **Propozycja ustanowienia zakazu szczelinowania odrzucona**

Parlament Europejski odrzucił poprawkę, w której wzywano do ustanowienia zakazu przeprowadzania nowych operacji szczelinowania hydraulicznego ze względu na rzekome negatywne oddziaływanie tej technologii na środowisko naturalne.

Opracowała:

dr Magdalena Skulimowska

Załączniki:

Opracowanie PE na temat gazu łupkowego:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2011/110149/LDM_BRI\(2011\)110149_REV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2011/110149/LDM_BRI(2011)110149_REV1_EN.pdf)

Rezolucja PE (poseł Sonik) - Wpływ działalności wydobywczej gazu łupkowego i oleju łupkowego na środowisko

Rezolucja PE (poseł Tzavela) - Przemysłowe, energetyczne i inne aspekty gazu łupkowego i ropy

Opracowanie PEnt. gazu łupkowego

P7_TA-PROV(2012)0443

Wpływ działalności wydobywczej gazu łupkowego i oleju łupkowego na środowisko

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie wpływu działalności wydobywczej gazu łupkowego i oleju łupkowego na środowisko (2011/2308 (INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów¹,
- uwzględniając dyrektywę Rady 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotyczącą minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi²,
- uwzględniając dyrektywę 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego („dyrektywa ws. odpadów kopalnianych”) oraz zmieniającą dyrektywę 2004/35/WE³,
- uwzględniając dyrektywę 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy⁴,
- uwzględniając dyrektywę 2011/92/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko⁵,
- uwzględniając dyrektywę 92/43/EWG Rady z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory („dyrektywa siedliskowa”)⁶,
- uwzględniając dyrektywę 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola)⁷,
- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu („dyrektywa w sprawie

¹ Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

² Dz.U. L 348 z 28.11.1992, s. 9.

³ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

⁴ Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

⁵ Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1.

⁶ Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.

⁷ Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17.

odpowiedzialności za środowisko”)¹,

- uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej („ramowa dyrektywa wodna”)²,
- uwzględniając dyrektywę Rady 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dyrektywa w sprawie wody pitnej),
- uwzględniając dyrektywę 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu („dyrektywa o wodach podziemnych”)³,
- uwzględniając dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych (ze zmianami)⁴, a także decyzję nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych⁵,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE („rozporządzenie REACH”)⁶,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (dostosowujące obowiązujące prawodawstwo UE do globalnie zharmonizowanego systemu Narodów Zjednoczonych)⁷,
- uwzględniając dyrektywę 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. dotyczącą wprowadzania do obrotu produktów biobójczych („dyrektywa w sprawie produktów biobójczych”)⁸,
- uwzględniając dyrektywę 96/82/WE Rady z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi („dyrektywa Seveso II”)⁹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2011 r. w sprawie problemów

¹ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

² Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

³ Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 12.

⁴ Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.

⁵ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 136.

⁶ Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

⁷ Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1.

⁸ Dz.U. L 123 z 24.4.1998, s. 1.

⁹ Dz.U. L 10 z 14.1.1997, s. 13.

bezpieczeństwa w eksploatacji podmorskich złóż ropy naftowej i gazu ziemnego¹,

- uwzględniając sprawozdanie w sprawie gazu ze źródeł niekonwencjonalnych w Europie z dnia 8 listopada 2011 r., zlecone przez Dyрекcję Generalną ds. Energii Komisji Europejskiej²,
 - uwzględniając notę Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska w Komisji Europejskiej z dnia 26 stycznia 2012 r. skierowaną do posłów Parlamentu Europejskiego w sprawie środowiskowych ram prawnych UE mających zastosowanie do projektów związanych z gazem łupkowym,
 - uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów zatytułowany „Plan działania w zakresie energii do roku 2050” (COM(2011)0885),
 - uwzględniając petycje nr 886/2011 (w sprawie ryzyka związanego z poszukiwaniem i wydobywaniem gazu łupkowego w Bułgarii) oraz nr 1378/2011 (w sprawie wydobywania gazu łupkowego w Polsce),
 - uwzględniając badanie opublikowane w czerwcu 2011 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny A: Polityka Gospodarcza i Naukowa Parlamentu Europejskiego: „Wpływ wydobywania gazu łupkowego i ropy łupkowej na środowisko naturalne i zdrowie ludzi”,
 - uwzględniając art. 4, 11, 191, 192, 193 i 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Prawnej (A7-0283/2012),
- A. mając na uwadze, że ostatnie postępy technologiczne spowodowały szybkie wydobywanie paliw kopalnych z niekonwencjonalnych źródeł (niekonwencjonalne paliwa kopalne – NPK) na skalę handlową w pewnych rejonach świata; mając na uwadze, że w UE nie ma jeszcze eksploatacji na skalę handlową, a potencjał rezerw i możliwe oddziaływanie na środowisko naturalne i zdrowie publiczne wymagają dalszych badań;
- B. mając na uwadze, że rozwój gazu łupkowego budzi kontrowersje zarówno w UE, jak i na całym świecie, co tym samym wymusza przeprowadzenie dogłębnej analizy wszystkich skutków (dla środowiska, zdrowia publicznego i zmiany klimatu) przed dalszym rozwijaniem tej technologii;
- C. mając na uwadze, że w Planie działań w zakresie energii do roku 2050 stwierdzono, iż gaz łupkowy i inne niekonwencjonalne źródła stały się potencjalnymi ważnymi nowymi źródłami dostaw w Europie lub w jej pobliżu; mając na uwadze, że zastąpienie węgla i ropy gazem w perspektywie krótko- i średniookresowej może przyczynić się do ograniczenia

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0366.

² TREN/R1/350-2008 lot 1,

http://ec.europa.eu/energy/studies/doc/2012_unconventional_gas_in_europe.pdf.

emisji gazów cieplarnianych w zależności od ich cyklu życia;

- D. mając na uwadze, że gaz może służyć do wytwarzania energii przy obciążeniu podstawowym oraz do dostarczania wiarygodnej energii zapasowej dla różnych źródeł energii, takich jak wiatr czy słońce, a ta wiarygodność zmniejsza wyzwania techniczne związane z bilansowaniem sieci; mając na uwadze, że gaz jest również paliwem skutecznie wykorzystywanym do ogrzewania/ chłodzenia oraz do wielu innych zastosowań przemysłowych, które zwiększają konkurencyjność UE;
- E. mając na uwadze, że obie główne techniki stosowane w uwalnianiu potencjału NPK takich jak gaz łupkowy i metan z pokładów węgla, czyli odwierty poziome i szczelinowanie hydrauliczne, wykorzystywane są razem dopiero od dziesięciu lat, i że ze względu na połączenie tych dwóch technik oraz na skalę interwencji nie należy ich mylić z technikami stymulacji odwiertu stosowanymi w wydobywaniu konwencjonalnych paliw kopalnych;
- F. mając na uwadze, że UE jest zobowiązana do osiągnięcia prawnie wiążącego celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii; mając na uwadze, że wszelkie decyzje dotyczące wydobywania NPK należy rozpatrywać w kontekście potrzeby redukcji emisji;
- G. mając na uwadze, że nie uchwalono dotychczas żadnej dyrektywy (ramowej) UE w sprawie uregulowania działalności wydobywczej;
- H. mając na uwadze, że nie ma wystarczających danych na temat substancji chemicznych wykorzystywanych w procesie szczelinowania oraz na temat zagrożeń środowiskowych i zdrowotnych związanych ze szczelinowaniem hydraulicznym; mając na uwadze, że w dalszym ciągu prowadzone są istotne analizy oraz istnieje rosnąca potrzeba dalszych, ciągłych badań; mając również na uwadze to, że istnienie i przejrzystość danych, pobór próbek i testy mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia wysokiej jakości badań wspierających właściwą regulację, która zapewni ochronę zdrowia publicznego i środowiska;
- I. mając na uwadze, że każdy rodzaj paliw kopalnych oraz wydobywania minerałów niesie ze sobą potencjalne ryzyko dla zdrowia ludzkiego i dla środowiska; mając na uwadze, że sprawą istotną jest stosowanie zasady ostrożności oraz zasady „zanieczyszczający płaci” w odniesieniu do wszelkich dalszych decyzji dotyczących rozwoju zasobów paliw kopalnych w Europie, z uwzględnieniem potencjalnego wpływu na wszystkich etapach poszukiwań geologicznych i procesu eksploatacji;
- J. mając na uwadze, że państwa członkowskie UE takie jak Francja i Bułgaria wprowadziły już moratorium na wydobywanie gazu łupkowego ze względu na obawy związane z ochroną środowiska i zdrowiem publicznym;
- K. mając na uwadze, że projekty dotyczące wydobywania gazu łupkowego zasadniczo nie podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, mimo że wiążą się z ryzykiem środowiskowym;
- L. mając na uwadze, że w ramach wszystkich swoich strategii politycznych i działań UE musi zapewniać wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego;
- M. mając na uwadze, że wiele rządów państw europejskich, takich jak Francja, Bułgaria,

Nadrenia Północna-Westfalia w Niemczech, Fryburg i Vaud w Szwajcarii, a także wiele stanów USA (Północna Karolina, Nowy Jork, New Jersey i Vermont, jak również ponad 100 samorządów lokalnych) i inne państwa na całym świecie (Republika Południowej Afryki, prowincja Quebec w Kanadzie, Nowa Południowa Walia w Australii) wprowadziły już zakaz lub moratorium na stosowanie szczelinowania hydraulicznego do celów wydobycia gazu łupkowego i olei łupkowych lub innych „zwartych” formacji skalnych;

- N. mając na uwadze, że szereg państw członkowskich, takich jak Czechy, Rumunia i Niemcy, rozważa obecnie wprowadzenie moratorium na poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego i olei łupkowych lub innych „zwartych” formacji skalnych;
- O. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko nie nakłada na operatorów obowiązku zawierania odpowiedniego ubezpieczenia, z uwagi na duże koszty związane z wypadkami w przemyśle wydobywczym;

Ogólne warunki ramowe – regulacja, wdrożenie, monitorowanie i współpraca

1. rozumie poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego jako oznaczające poszukiwanie i wydobycie wszelkich niekonwencjonalnych form węglowodorów przy wykorzystaniu metod wiercenia w płaszczyźnie poziomej i szczelinowania hydraulicznego na szeroką skalę, stosowanych w branży paliw kopalnych na całym świecie;
2. podkreśla, że – niezależnie od wyłącznej prerogatywy państw członkowskich w zakresie eksploatacji posiadanych przez nie zasobów energii – wszelkie sprawy związane z rozwojem NPK powinny zapewniać uczciwe i równe szanse w Unii przy jednoczesnym pełnym przestrzeganiu odnośnych przepisów unijnych dotyczących bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
3. uważa, że należy przeprowadzić dogłębną analizę ram regulacyjnych UE dotyczących konkretnie poszukiwania i wydobycia NPK; zadowoleniem przyjmuje w związku z tym rychłe zakończenie szeregu prowadzonych przez Komisję badań dotyczących: identyfikacji zagrożeń, emisji gazów cieplarnianych w *ciągu całego cyklu życia*, substancji chemicznych, wody, użytkowania gruntów i oddziaływania gazu łupkowego na rynki energii w UE; apeluje do państw członkowskich o ostrożność przy kontynuowaniu działań dotyczących NPK aż do zakończenia przeprowadzanej obecnie analizy regulacyjnej, a także o skuteczne wdrożenie wszystkich obowiązujących przepisów, co stanowi istotny sposób na zmniejszenie zagrożeń we wszystkich operacjach wydobycia gazu;
4. wzywa Komisję, aby po zakończeniu prowadzonych przez nią badań przeprowadziła na podstawie europejskich ram regulacyjnych gruntowną ocenę w zakresie ochrony zdrowia i środowiska naturalnego oraz aby niezwłocznie i zgodnie z zasadami Traktatu zaproponowała właściwe środki, w tym w razie konieczności środki ustawodawcze;
5. podkreśla, że wydobycie NPK, podobnie jak wydobycie paliw kopalnych metodami konwencjonalnymi, wiąże się z ryzykiem; uważa, że to ryzyko należy ograniczyć dzięki zastosowaniu środków zapobiegawczych obejmujących właściwe planowanie, testy, wykorzystanie nowych i najlepszych dostępnych technologii, najlepsze praktyki przemysłowe, a także ciągłe gromadzenie danych, monitorowanie i sprawozdawczość, przeprowadzane w ramach rzetelnych ram regulacyjnych; uważa za niezwykle istotne, aby przed rozpoczęciem operacji związanych z NPK obowiązywał wymóg pomiaru poziomów odniesienia dla naturalnie występującego metanu i substancji chemicznych występujących

w gruntowych warstwach wodonośnych, a także aktualnych poziomów jakości powietrza w potencjalnych miejscach odwiertu; uważa ponadto, że regularne zaangażowanie producentów oryginalnego sprzętu (OEM) lub producentów równoważnego sprzętu może stanowić gwarancję, iż krytyczny sprzęt służący zapewnieniu bezpieczeństwa i ochronie środowiska w dalszym ciągu będzie skutecznie działał, spełniając standardy bezpieczeństwa;

6. odnotowuje dokonaną przez Komisję wstępną ocenę środowiskowych ram prawnych UE, mającą zastosowanie do szczelinowania hydraulicznego; wzywa Komisję do skorzystania z przysługujących jej uprawnień w zakresie poprawnej transpozycji i zastosowania kluczowych aktów prawnych UE dotyczących środowiska oraz do bezzwłocznego wydania wytycznych dotyczących określenia zarówno danych związanych z monitorowaniem podstawowych wskaźników jakości wód, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko naturalne poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego, jak i kryteriów wykorzystywanych do oceny skutków szczelinowania hydraulicznego dla zasobów wód podziemnych w różnych formacjach geologicznych, w tym potencjalnych wycieków i skutków skumulowanych;
7. wzywa Komisję do wdrożenia ogólnounijnych ram zarządzania ryzykiem związanym z poszukiwaniem lub wydobywaniem niekonwencjonalnych paliw kopalnych w celu zagwarantowania, że we wszystkich państwach członkowskich będą miały zastosowanie ujednolicone przepisy dotyczące ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska;
8. wzywa Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi oraz właściwymi organami regulacyjnymi wprowadziła stałe monitorowanie działań w tym obszarze, a także aby podjęła wszelkie niezbędne działania w celu uzupełnienia i rozszerzenia obecnie obowiązujących przepisów UE dotyczących środowiska;
9. stwierdza, że metan jest silnym gazem cieplarnianym, którego emisję należy w pełni uwzględnić albo w ramach dyrektywy 2003/87 (system handlu uprawnieniami do emisji), albo w ramach decyzji nr 406/2009 („decyzja dotycząca wspólnego wysiłku redukcyjnego”);
10. podkreśla, że skuteczność uregulowania poszukiwań i eksploatacji NPK – w pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami UE – ostatecznie zależy od woli i zasobów poszczególnych organów krajowych; wzywa zatem państwa członkowskie, aby zapewniły dostateczne zdolności ludzkie i techniczne w zakresie monitorowania, kontrolowania i egzekwowania dozwolonych rodzajów działalności, w tym prawidłowego szkolenia pracowników właściwych organów krajowych;
11. odnotowuje znaczenie działań podjętych przez uznane instytucje, w szczególności Międzynarodową Agencję Energetyczną (MAE), w celu przygotowania wytycznych dotyczących najlepszych praktyk odnośnie do uregulowania wydobywania gazu ze źródeł niekonwencjonalnych i szczelinowania hydraulicznego;
12. wzywa do opracowania – w oparciu o rzetelną naukową praktykę inżynierską – kompleksowego europejskiego dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych dostępnych technik (BREF) w zakresie szczelinowania;
13. wzywa te organy krajowe, które zezwoliły na poszukiwania NPK, aby przeprowadziły przegląd obowiązujących w ich państwach przepisów dotyczących budowy otworów

wydobywczych konwencjonalnych paliw kopalnych oraz aby uaktualniły te przepisy z uwzględnieniem specyfiki wydobycia NPK;

14. przyznaje, że to ta branża przemysłu jest w pierwszej kolejności odpowiedzialna za zapobieganie wypadkom oraz za skuteczne reagowanie na nie; wzywa Komisję, aby rozważyła ujęcie w załączniku III do dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko działań związanych ze szczelinowaniem hydraulicznym, oraz apeluje do właściwych organów, aby wymagały od operatorów wystarczających gwarancji finansowych dotyczących odpowiedzialności w zakresie ochrony środowiska i odpowiedzialności cywilnej, obejmujących wszelkie wypadki lub niezamierzone negatywne oddziaływanie spowodowane działaniami własnymi lub zlecanymi innym; uważa, że w przypadku zanieczyszczenia środowiska należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”; z zadowoleniem przyjmuje postęp dokonany przez przemysł branżowy w zakresie wprowadzenia wysokich norm dotyczących ochrony środowiska i bezpieczeństwa; podkreśla znaczenie monitorowania zgodności działań przemysłu branżowego z prawem poprzez regularne inspekcje przeprowadzane przez wyszkolonych i niezależnych specjalistów;
15. wzywa przedsiębiorstwa energetyczne czynnie zaangażowane w wydobycie NPK do inwestowania w badania dotyczące poprawy efektywności środowiskowej technologii NPK; wzywa przedsiębiorstwa oraz instytucje akademickie w UE do opracowania stosownych wspólnych programów badawczo-rozwojowych prowadzących do podniesienia świadomości w kwestii bezpieczeństwa i zagrożeń związanych z poszukiwaniami i produkcją NPK;
16. ponawia swój apel do Komisji i państw członkowskich, wyrażony w rezolucji z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie planu działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r., o domaganie się przyspieszenia wdrożenia porozumienia grupy G20 dotyczącego wycofania dotacji przeznaczonych na paliwa kopalne; uważa, że poszukiwania i eksploatacja źródeł paliw kopalnych, w tym źródeł niekonwencjonalnych, nie mogą być dotowane ze środków publicznych;
17. uważa, że umowy o wzajemnym zachowaniu poufności w odniesieniu do szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym oraz uszczerbków na zdrowiu ludzi i zwierząt – obowiązujące pomiędzy właścicielami gruntów otaczających odwierty gazu łupkowego a operatorami zajmującymi się poszukiwaniem i wydobyciem tego gazu w Stanach Zjednoczonych – byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami Unii i państw członkowskich wynikającymi z konwencji z Aarhus oraz z przepisami dyrektywy w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (2003/04/WE) i dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko;

Środowiskowe aspekty szczelinowania hydraulicznego

18. przyznaje, że poszukiwanie i wydobycie gazu łupkowego może wywoływać złożone i wzajemnie powiązane skutki w otaczającym środowisku, zwłaszcza wskutek stosowania metody szczelinowania hydraulicznego i składu płynu szczelinującego, a także z uwagi na głębokość i budowę odwiertów oraz wielkość zajętej powierzchni gruntów;
19. przyznaje, że rodzaje skał obecnych w poszczególnych regionach określają projektowanie i metodę działalności wydobywczej; wzywa do przeprowadzania przed wydaniem zezwolenia obowiązkowej analizy sytuacji wyjściowej w zakresie wód gruntowych, a także

- głębinowej i powierzchniowej analizy geologicznej potencjalnych złóż łupków, obejmujących również sprawozdania z ewentualnej wcześniejszej lub obecnej działalności wydobywczej prowadzonej w regionie;
20. podkreśla potrzebę przeprowadzenia badań naukowych dotyczących długoterminowego oddziaływania na ludzkie zdrowie zanieczyszczenia powietrza i wody związanego ze szczelinowaniem;
 21. wzywa Komisję do zapewnienia skutecznego wdrożenia do przepisów krajowych przepisów dotyczących oceny oddziaływania działalności wydobywczej na środowisko; podkreśla jednocześnie, że każda ocena oddziaływania powinna być przeprowadzana w drodze otwartego i przejrzystego procesu;
 22. przypomina, że w wytycznych DG Komisji ds. Środowiska z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania dyrektywy 85/337/EWG do projektów w zakresie poszukiwania i wydobywania niekonwencjonalnych form węglowodorów (Ref. Ares (2011)1339393) potwierdzono, iż w dyrektywie Rady 85/337/EWG zmienionej i ujednoliconej dyrektywą 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (znanej jako dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub dyrektywa OOS) uwzględniono wydobycie i eksploatację węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych; przypomina ponadto, że każda stosowana metoda szczelinowania hydraulicznego wchodzi w zakres ogólnych działań związanych z poszukiwaniem i wydobywaniem węglowodorów ze złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych, które są regulowane wyżej wspomnianymi przepisami UE dotyczącymi środowiska naturalnego oraz dyrektywą 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów;
 23. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków, które zagwarantują, że przepisy dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko będą w odpowiedni sposób uwzględniały specyfikę poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego, olei łupkowych i metanu z pokładów węgla; nalega, aby wcześniej przeprowadzana ocena oddziaływania na środowisko obejmowała całkowity wpływ cyklu życia na jakość powietrza, gleby i wody oraz na stabilność geologiczną, użytkowanie gruntów i zagrożenie hałasem;
 24. wzywa do włączenia projektów w zakresie szczelinowania hydraulicznego do załącznika I do dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko;
 25. zauważa, że istnieje ryzyko wstrząsów sejsmicznych, jak pokazuje doświadczenie związane z poszukiwaniem gazu łupkowego w północno-zachodniej Anglii; popiera zalecenia przedstawione w sprawozdaniu zleconym przez rząd brytyjski, które przewidują zobowiązanie operatorów do przestrzegania określonych norm sejsmicznych i mikrosejsmicznych;
 26. przypomina, że zrównoważony charakter gazu łupkowego nie został jeszcze udowodniony; wzywa Komisję i państwa członkowskie do gruntownej oceny emisji gazów cieplarnianych podczas całego procesu wydobywania i produkcji w celu potwierdzenia jego integralności środowiskowej;
 27. w kontekście odpowiedzialności uważa za stosowne przeniesienie ciężaru dowodu na operatorów zajmujących się poszukiwaniem i wydobywaniem gazu łupkowego, jeśli –

w świetle charakteru zakłócenia i jego negatywnych skutków oraz innych potencjalnych przyczyn i okoliczności – wszelkie prawdopodobieństwo wskazuje, że przyczyną wyrządzenia szkód w środowisku naturalnym były działania podejmowane w związku z gazem łupkowym;

28. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków dotyczących wyraźnego włączenia płynów szczelinujących do załącznika III do europejskiej dyrektywy w sprawie odpadów (2008/98/WE) jako „odpadów niebezpiecznych”;
29. dostrzega zapotrzebowanie na stosunkowo duże ilości wody w przypadku szczelinowania hydraulicznego, zważywszy że woda jest w UE zasobem szczególnie wrażliwym; podkreśla potrzebę sporządzania z wyprzedzeniem planów zaopatrzenia w wodę na podstawie lokalnych uwarunkowań hydrologicznych z uwzględnieniem lokalnych zasobów wodnych, potrzeb innych lokalnych użytkowników wody oraz zdolności w zakresie oczyszczania ścieków;
30. wzywa Komisję do dopilnowania, aby odnośne europejskie normy środowiskowe były w pełni przestrzegane, zwłaszcza w przypadku wody używanej do szczelinowania hydraulicznego, oraz aby za ich naruszanie wymierzano odpowiednie kary;
31. przypomina, że na mocy ramowej dyrektywy wodnej państwa członkowskie mają obowiązek wdrażać środki konieczne dla zapobiegania pogarszaniu się stanu całości wód podziemnych, w tym z punktowych źródeł zanieczyszczeń, na przykład wskutek poszukiwania i wydobycia węglowodorów;
32. wzywa branżę, aby w ramach przejrzystej współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi, grupami i wspólnotami działającymi w zakresie ochrony środowiska – przyjęła niezbędne środki zapobiegające pogarszaniu się stanu odnośnych wód podziemnych, co utrzyma te wody w dobrym stanie określonym w ramowej dyrektywie wodnej i dyrektywie w sprawie wód gruntowych;
33. stwierdza, że szczelinowanie hydrauliczne odbywa się na głębokości znacznie poniżej poziomu podziemnych warstw wodonośnych; uważa zatem, że ponieważ operacje wiercenia przechodzą przez źródła wody pitnej, głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia wód gruntowych jest często integralność odwiertu z punktu widzenia jakości jego obudowy i zacementowania, a także jego odporności na wysokie ciśnienie wprowadzanego płynu oraz na niewielkie wstrząsy gruntu;
34. domaga się, aby szczelinowanie hydrauliczne było całkowicie zakazane na niektórych szczególnie wrażliwych i szczególnie zagrożonych obszarach, np. na powierzchni i pod powierzchnią wyznaczonych obszarów ochrony wody pitnej oraz na obszarach wydobycia węgla kamiennego;
35. podkreśla, że skuteczna profilaktyka wymaga spójnego monitorowania ścisłego przestrzegania najwyższych norm i praktyk w zakresie budowy i konserwacji otworów wiertniczych; uważa, że operatorzy powinni składać właściwym organom sprawozdania z zakończenia odwiertów; podkreśla, że zarówno przemysł, jak i właściwe organy – w ścisłej współpracy z dostawcami wody pitnej – powinny na wszystkich etapach zapewniać regularną kontrolę jakości integralności obudowy i zacementowania odwiertu, a także pobieranie próbek do badania podstawowych wskaźników jakości wód gruntowych z myślą o kontroli jakości wody pitnej; zwraca uwagę, że wymaga to znacznych zasobów

ludzkich oraz wiedzy technicznej na wszystkich szczeblach;

36. apeluje do Komisji o niezwłoczne przedstawienie wytycznych dotyczących określenia zarówno danych związanych z monitorowaniem podstawowych wskaźników jakości wód, które to dane są niezbędne do przeprowadzenia oceny oddziaływania poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego na środowisko naturalne, jak i kryteriów wykorzystywanych do oceny wpływu szczelinowania hydraulicznego na zasoby wód podziemnych w różnych formacjach geologicznych, włącznie z potencjalnymi wyciekami i skutkami skumulowanymi;
37. zaleca, aby operatorzy, organy regulacyjne i służby ratunkowe wspólnie przygotowywali ujednolicone plany reagowania w sytuacjach kryzysowych, a także zaleca ustanowienie specjalistycznych zespołów reagowania na incydenty;
38. uważa, że zastosowany na miejscu zamknięty obieg recyklingu wody z wykorzystaniem stalowych zbiorników przedstawia najbardziej korzystny dla środowiska sposób uzdatniania zużytej wody poprzez zminimalizowanie jej ilości, możliwości wycieków powierzchniowych oraz kosztów, ruchu drogowego czy uszkodzeń dróg, związanych z transportem uzdatnianej wody; uważa, że ten rodzaj recyklingu należy stosować w jak największym zakresie; odrzuca koncepcję powtórnego wprowadzania do formacji geologicznych zużytych wód celem ich usunięcia, zgodnie z przepisami ramowej dyrektywy wodnej;
39. apeluje o ścisłe wdrażanie norm obowiązujących w zakresie ścieków oraz wymogu sporządzania przez operatorów – we współpracy z przedsiębiorstwami zajmującymi się dystrybucją wody pitnej i z właściwymi organami – planów zarządzania zasobami wodnymi; podkreśla jednak, że istniejące oczyszczalnie ścieków nie są odpowiednio wyposażone w sprzęt do oczyszczania ścieków pochodzących ze szczelinowania hydraulicznego i że mogą uwalniać zanieczyszczenia do rzek i strumieni; uważa, że w tym celu właściwe organy powinny przeprowadzić kompleksową ocenę wszystkich odnośnych oczyszczalni ścieków w państwach członkowskich, których to dotyczy;
40. podkreśla, że między terenem wiertni (tzw. pad) a studniami wodnymi należy zachować minimalny odstęp bezpieczeństwa;
41. uważa, że wiele z obecnych kontrowersji dotyczących NPK częściowo wynika z wyrażonej wstępnie przez przemysł branżowy odmowy ujawniania składu chemicznego płynów do szczelinowania; uważa, że potrzebna jest pełna przejrzystość, wraz z obowiązkiem całkowitego ujawniania przez wszystkich operatorów składu chemicznego i stężenia płynów do szczelinowania, a także rygorystycznego przestrzegania przepisów UE obowiązujących na mocy rozporządzenia REACH;
42. uważa, że umowy o wzajemnym zachowaniu poufności w odniesieniu do szkód wyrządzonych w środowisku naturalnym oraz uszczerbków na zdrowiu ludzi i zwierząt – obowiązujące pomiędzy właścicielami gruntów otaczających odwierty gazu łupkowego a operatorami zajmującymi się poszukiwaniem i wydobyciem tego gazu w Stanach Zjednoczonych – byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami UE i państw członkowskich wynikającymi z konwencji z Aarhus oraz z przepisami dyrektywy w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (2003/04/WE) i dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko;

43. zauważa, że wielopoziomowe odwierty z terenu jednej wiertni (tzw. padu) minimalizują obszar użytkowania gruntów oraz zakłócenia krajobrazu;
44. zauważa, że po pierwszych dwóch latach wielkość produkcji otworów wiertniczych gazu łupkowego w Stanach Zjednoczonych gwałtownie spadła, co prowadzi do bardzo intensywnych ciągłych wierceń nowych otworów; stwierdza, że zbiorniki, stacje sprężarek i infrastruktura rurociągową również odgrywają pewną rolę w kontekście wpływu działalności związanej z gazem łupkowym na użytkowanie gruntów;
45. wzywa państwa członkowskie, które zdecydują się na rozwój zasobów gazu łupkowego lub innych niekonwencjonalnych zasobów paliw kopalnych, do przekazania Komisji planów krajowych określających sposoby zapewnienia zgodności wydobycia tych zasobów z krajowymi celami redukcji emisji zgodnie z decyzją UE dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego;
46. uznaje, że stały postęp technologiczny w zakresie szczelinowania hydraulicznego oraz odwiertów poziomych może pomóc w poprawie bezpieczeństwa w zakresie NPK oraz w ograniczeniu potencjalnych skutków środowiskowych; zachęca przemysł do kontynuowania działań sprzyjających postępowi technologicznemu oraz do zastosowania najlepszych rozwiązań technologicznych podczas rozwoju zasobów NPK;
47. wzywa do prowadzenia w ramach właściwych krajowych badań geologicznych podstawowego monitoringu sejsmicznego na obszarach narażonych na trzęsienia ziemi, na których udzielane są zezwolenia na wydobycie gazu łupkowego, w celu określenia sejsmiczności podstawowej, co umożliwiłoby ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia i potencjalnego oddziaływania wywołanych przez prace wydobywcze trzęsień ziemi;
48. zwraca uwagę, że każde korzystne porównanie bilansu cyklu życia gazów cieplarnianych pochodzących z gazu łupkowego i z węgla zależy od założenia 100-letniego okresu utrzymywania się tych gazów w atmosferze; uważa, że konieczność osiągnięcia do 2020 r. wartości szczytowej emisji na świecie bardziej uzasadniałaby badanie obejmujące krótszy okres, np. 20 lat; apeluje o prowadzenie dalszych badań naukowych nad emisjami ulotnymi metanu w celu poprawy uwzględniania tego rodzaju emisji w ramach corocznych wykazów sporządzanych przez państwa członkowskie oraz celów zgodnych z unijną decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego;
49. wzywa Komisję do przedstawienia wniosków ustawodawczych dotyczących wprowadzenia obowiązku stosowania urządzeń do spalania całkowitego („spalania ekologicznego”) we wszystkich otworach gazu łupkowego w UE w celu ograniczenia spalania do przypadków, kiedy istnieją obawy związane z bezpieczeństwem, a także do wprowadzenia całkowitego zakazu drenażu odwiertów gazu łupkowego w celu ograniczenia emisji ulotnych metanu oraz lotnych związków organicznych związanych z gazem łupkowym;

Udział społeczeństwa i uwarunkowania lokalne

50. przyznaje, że wiercenia mogą powodować pogarszanie warunków życia; dlatego apeluje o uwzględnienie tej kwestii w momencie udzielania niezbędnego zezwolenia na poszukiwanie i eksploatację zasobów węglowodorów, a także wzywa do przyjęcia – w szczególności przez przemysł branżowy, poprzez wdrożenie najlepszych dostępnych technik, oraz przez organy publiczne, poprzez stosowanie rygorystycznych uregulowań – wszelkich środków niezbędnych do zminimalizowania negatywnych skutków takich

działań;

51. wzywa przemysł branżowy do zaangażowania społeczności lokalnych oraz do omówienia wspólnych rozwiązań mających na celu zminimalizowanie wpływu rozwoju sytuacji w zakresie gazu łupkowego na ruch drogowy, jakość dróg oraz hałas tam, gdzie prowadzona jest działalność związana z gazem łupkowym;
52. wzywa państwa członkowskie do pełnego informowania i angażowania samorządów lokalnych, zwłaszcza przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie zezwolenia na poszukiwania i eksploatację; apeluje w szczególności o zapewnienie pełnego dostępu do ocen oddziaływania na środowisko, zdrowie mieszkańców i gospodarkę lokalną;
53. uważa, że udział społeczeństwa powinien zostać zapewniony poprzez przekazywanie społeczeństwu odpowiednich informacji, a także w drodze konsultacji społecznych przed rozpoczęciem każdego etapu poszukiwań i wydobywania; wzywa do zapewnienia większej przejrzystości w zakresie skutków oraz używanych substancji chemicznych i technologii, a także większej przejrzystości wszelkich inspekcji i środków kontroli w celu uzyskania publicznego zrozumienia tych działań oraz przekonania o słuszności ich regulacji;
54. uznaje, że zajęcie się wszystkimi kwestiami związanymi z NPK wymaga znacznie lepszej wymiany informacji pomiędzy przemysłem, organami regulacyjnymi i społeczeństwem;
55. z zadowoleniem przyjmuje przyznanie środków z budżetu UE w 2012 r. na tego rodzaju dialog ze społeczeństwem i zachęca państwa członkowskie do korzystania z tych środków w taki sposób, aby obywatele mieszkający na obszarach potencjalnego rozwoju NPK byli w tej kwestii lepiej poinformowani oraz mogli skutecznie uczestniczyć w procesie podejmowania decyzji w swoich lokalnych i krajowych strukturach zarządzania;

Aspekty międzynarodowe

56. uważa, że wykorzystanie gazu łupkowego i innych paliw kopalnych musi być zgodne z art. 2 Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), w którym wzywa się do „ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegałby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny”, i podkreśla, że ograniczenie się w znacznym stopniu do infrastruktury paliw kopalnych, takich jak gaz łupkowy, mogłoby uniemożliwić realizację tego międzynarodowego celu;
57. uważa, że zwiększenie stopnia poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego na całym świecie doprowadzi do znacznego wzrostu ulotnych emisji metanu oraz że nie został oszacowany ogólny współczynnik ocieplenia globalnego (GWP) dla gazu łupkowego; dlatego podkreśla, że eksploatacja niekonwencjonalnych zasobów olejów i gazu mogłaby utrudnić osiągnięcie wyznaczonego przez ONZ milenijnego celu rozwoju nr 7, dotyczącego zrównoważenia środowiskowego, a jednocześnie zagrozić realizacji najnowszych międzynarodowych zobowiązań w sprawie zmiany klimatu, zawartych w porozumieniu kopenhaskim; zwraca uwagę, że zmiana klimatu już teraz najbardziej dotyka krajów ubogich; ponadto podkreśla, że oprócz bezpośrednich skutków dla zdrowia i środowiska wpływ wydobywania niekonwencjonalnego gazu łupkowego i olejów łupkowych na życie ludzkie stanowi szczególne zagrożenie, zwłaszcza w krajach afrykańskich, w których lokalne społeczności są w zakresie rolnictwa i rybołówstwa w dużym stopniu zależne od zasobów naturalnych;

58. podkreśla, że należy wyciągnąć wnioski z doświadczeń Stanów Zjednoczonych w zakresie eksploatacji gazu łupkowego; w szczególności z zaniepokojeniem zwraca uwagę, że wydobycie gazu łupkowego wymaga bardzo dużych ilości wody, co może utrudnić osiągnięcie milenijnych celów rozwoju nr 7, dotyczących dostępu do czystej wody i bezpieczeństwa żywnościowego, w szczególności w krajach ubogich, które już teraz cierpią na poważny niedobór wody;
59. podkreśla, że zakup gruntów celem wydobycia ropy i gazu stanowi główną siłę napędową zawłaszczania ziemi w krajach rozwijających się i może stanowić poważne zagrożenie dla rdzennych społeczności, rolników i ludzi ubogich na całym świecie w kontekście dostępu do wody, żyznej ziemi i żywności; zwraca uwagę, że po załamaniu rynków finansowych w 2008 r. nastąpiło wyraźne przyspieszenie globalnych inwestycji w przemyśle wydobywczym ze strony funduszy hedgingowych i emerytalnych, co spowodowało zachętę do zwiększania ich wydobycia; dlatego podkreśla, że w kwestiach dzierżawy lub zakupu gruntów wszystkie europejskie podmioty gospodarcze powinny zawsze działać w sposób przejrzysty oraz w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi organami rządowymi i społecznościami lokalnymi;
60. zauważa, że ponieważ nie jest jasne, czy obecnie obowiązujące ramy regulacyjne prawodawstwa UE zapewniają odpowiednią gwarancję wobec zagrożeń dla środowiska naturalnego i zdrowia człowieka wynikających z wydobycia gazu łupkowego, Komisja podejmie szereg badań, prawdopodobnie pod koniec tego roku; uważa, że wnioski z tych badań dotyczących eksploatacji gazu łupkowego i zalecenia z tym związane muszą być w pełni uwzględniane przez europejskie przedsiębiorstwa w krajach rozwijających się; jest zaniepokojony wpływem, jaki działalność przedsiębiorstw paliwowych wywiera na środowisko naturalne, zdrowie i rozwój, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej, z uwagi na ograniczoną możliwość stosowania i egzekwowania przepisów o ochronie środowiska i zdrowia w niektórych krajach tego regionu; ponadto stwierdza, że europejskie przedsiębiorstwa powinny stosować odpowiedzialne normy przemysłowe wszędzie tam, gdzie prowadzą działalność;
61. wyraża zaniepokojenie potencjalnymi inwestycjami przedsiębiorstw europejskich w wydobycie niekonwencjonalnych olejów i gazu w krajach rozwijających się;
62. podkreśla, że należy przestrzegać zawartego w art. 208 TFUE zobowiązania UE do zapewniania spójności polityki na rzecz rozwoju; jest zdania, że goszcząc na swoim terytorium przedsiębiorstwa inwestujące w działalność wydobywczą, UE powinna wpływać na ich zachowanie, wspierając praktyki bardziej związane ze zrównoważonym rozwojem, np. poprzez wzmacnianie norm ładu korporacyjnego oraz przepisów mających zastosowanie do banków i funduszy, które je finansują, między innymi przez wzmocnienie tzw. „zasad równikowych” (Equator Principles), zasad odpowiedzialnego inwestowania oraz przepisów o Europejskim Banku Inwestycyjnym i Bazylejskim Komitecie Nadzoru Bankowego;
63. przypomina, że przedsiębiorstwa naftowe podlegają nie tylko przepisom obowiązującym w państwach, w których prowadzą działalność, ale również właściwości sądów w krajach, w których są notowane na giełdzie; uważa, że na przykładzie amerykańskiej ustawy o roszczeniach cudzoziemców z tytułu deliktu (Alien Tort Claims Act) przepisy kraju macierzystego powinny zapewniać skuteczne środki ochrony praw człowieka w sytuacjach, w których istnieją luki w odpowiedzialności;

64. zwraca uwagę, że istnieje wiele instrumentów, które mogą regulować kwestię negatywnych skutków społecznych i środowiskowych działalności przemysłu wydobywczego, takie jak Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza, inicjatywa ONZ *Global Compact* oraz Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych; wskazuje jednak, że dobrowolnie przyjmowane wytyczne nie wystarczą, aby złagodzić negatywne skutki działalności wydobywczej;
65. zwraca uwagę, że dyrektywy unijne w sprawie rachunkowości i przejrzystości są obecnie poddawane rewizji, co jest okazją do zapobiegania unikaniu opodatkowania i korupcji w przemyśle wydobywczym;
66. wzywa Komisję do wskazania nowych możliwości wzmocnienia norm dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw transnarodowych w dziedzinie praw socjalnych i praw z zakresu ochrony środowiska oraz możliwych sposobów ich wdrażania.
67. wyraża zaniepokojenie, że niektóre przedsiębiorstwa zajmujące się wydobyciem niekonwencjonalnych olejów i gazu prowadzą działalność na podstawie różnych norm bezpieczeństwa obowiązujących na świecie; wzywa państwa członkowskie do wymagania od przedsiębiorstw, których główna siedziba mieści się w UE, by stosowały normy unijne we wszystkich miejscach swojej działalności na świecie;
68. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także parlamentom państw członkowskich.

P7_TA-PROV(2012)0444

Przemysłowe, energetyczne i inne aspekty gazu łupkowego i ropy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie przemysłowych, energetycznych i innych aspektów wydobycia gazu łupkowego i olei łupkowych (2011/2309(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 194, zgodnie z którym stosowanie jego przepisów ustanawiających środki unijne w dziedzinie energii pozostaje między innymi bez uszczerbku dla stosowania innych przepisów Traktatów, w tym w szczególności – art. 192 ust. 2,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 25 listopada 2010 r. zatytułowaną „W kierunku nowej strategii energetycznej dla Europy na lata 2011-2020”¹⁹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 września 2011 r. w sprawie określenia wspólnego stanowiska UE na konferencję ONZ w sprawie zrównoważonego rozwoju (szczyt Rio+20)²⁰,
- uwzględniając dyrektywę 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów²¹,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE²²,
- uwzględniając unijne prawodawstwo w zakresie środowiska odnoszące się do wydobycia gazu łupkowego, w tym: dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko²³, dyrektywę 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko²⁴, dyrektywę 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego²⁵, dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej²⁶, rozporządzenie nr 1907/2006/WE w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych

¹⁹ Dz.U. C 99 E z 3.4.2012, s. 64.

²⁰ P7_TA(2011)0430.

²¹ Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

²² Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 1.

²³ Dz.U. L 175 z 5.7.1985, s. 40.

²⁴ Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30.

²⁵ Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

²⁶ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

ograniczeń w zakresie chemikaliów²⁷, dyrektywę 98/8/WE w sprawie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych²⁸, dyrektywę 96/82/WE w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi²⁹, dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu³⁰, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli)³¹, dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie³² oraz decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych³³,

- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 4 lutego 2011 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie wzmocnienia wymiaru zewnętrznego polityki energetycznej UE,
 - uwzględniając komunikat Komisji pt. „Plan działania w zakresie energii do roku 2050”³⁴,
 - uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej i uchylającego decyzję nr 1364/2006/WE³⁵,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A7-0284/2012),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z szacunkami Międzynarodowej Agencji Energetycznej globalna zdolność skraplania wrośnie z 380 mld metrów sześciennych w 2011 r. do 540 mld metrów sześciennych w 2020 r.;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z Traktami UE państwa członkowskie są uprawnione do określania własnego koszyka energetycznego;
- C. mając na uwadze, że wydobycie gazu łupkowego może wywrzeć istotny wpływ

²⁷ Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

²⁸ Dz.U. L 123 z 24.4.1998, s. 1

²⁹ Dz.U. L 10 z 14.1.1997, s. 13

³⁰ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56

³¹ Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17

³² Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32

³³ Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 136

³⁴ COM(2011)0885

³⁵ COM(2011)0658

na dynamikę rynku gazu ziemnego oraz na obowiązujące na nim ceny, a także na wytwarzanie energii;

- D. mając na uwadze, że substancje chemiczne wykorzystywane do szczelinowania hydraulicznego muszą zostać zarejestrowane w Europejskiej Agencji Chemikaliów i nie mogą być zatwierdzone, dopóki nie ma pewności co do tego, że nie szkodzą środowisku lub że tego rodzaju szkody zostaną zminimalizowane (zgodnie z rozporządzeniem REACH);
- E. mając na uwadze, że niekonwencjonalny gaz w postaci gazu zamkniętego, gazu łupkowego lub metanu z pokładów węgla stanowi już ponad połowę produkcji gazu w Stanach Zjednoczonych, przy czym największy wzrost produkcji odnotowuje się w odniesieniu do gazu łupkowego;
- F. mając na uwadze, że olej łupkowy jest już produkowany w Estonii oraz że olej z formacji łupkowych był wydobywany w Basenie Paryskim;

Aspekty energetyczne

Potencjalne zasoby

1. zauważa, że sporządzono liczne szacunki dotyczące złóż gazu łupkowego w Europie, w tym także przez amerykański urząd ds. informacji o energii oraz przez Międzynarodową Agencję Energetyczną (MEA) oraz że wiele krajów posiada rezerwy tego gazu; przyznaje, że choć szacunki te są z natury nieprecyzyjne, wskazują na występowanie potencjalnych znaczących krajowych zasobów energii; zaznacza jednak, że nie we wszystkich przypadkach ich wydobycie może być opłacalne; zauważa ponadto, że niektóre państwa członkowskie posiadają rezerwy oleju łupkowego oraz że należy obecnie zbadać na szerszą skalę pozostałe źródła niekonwencjonalnych paliw;
2. uważa, że decydenci powinni dysponować dokładniejszymi, aktualnymi i wyczerpującymi danymi naukowymi, aby mogli dokonywać świadomych wyborów; dlatego zgadza się z Radą Europejską, że należy ocenić potencjał Europy w zakresie zrównoważonego wydobycia gazu łupkowego i zasobów oleju łupkowego oraz ich wykorzystania, a także określić lokalizację tych zasobów, nie zagrażając przy tym dostępności i jakości zasobów wodnych; z zadowoleniem przyjmuje oceny państw członkowskich i zachęca je do kontynuowania tych prac oraz wzywa Komisję, aby przyczyniła się do oceny potencjału gazu łupkowego i zasobów oleju łupkowego w UE poprzez zestawienie wyników ocen państw członkowskich i dostępnych wyników projektów wydobywczych oraz poprzez analizę i ocenę aspektów przemysłowych, gospodarczych, energetycznych i zdrowotnych związanych z krajową produkcją gazu łupkowego;

Rynki energii

3. wskazuje, że boom na gaz łupkowy w USA wywarł już znaczący pozytywny wpływ na rynek gazu ziemnego oraz na ceny gazu i energii elektrycznej, przede wszystkim powodując skierowanie płynnego gazu ziemnego przeznaczonego na amerykański rynek gdzie indziej; zauważa, że ceny kasowe w USA są najniższe w historii, co zwiększa lukę cenową pomiędzy USA i Europą związaną

długoterminowymi umowami, a także wpływa na konkurencyjność europejskiej gospodarki i przemysłu;

4. zauważa, że zgodnie z informacjami podanymi przez amerykański urząd ds. informacji o energii produkcja krajowa w USA ma stanowić 46% dostaw gazu do 2035 r.;
5. zauważa, że ceny gazu w USA cały czas spadają, co stawia przed UE dodatkowe wyzwania związane z konkurencyjnością;
6. zauważa, że w związku z tym, że rynek gazu staje się coraz bardziej globalny i wzajemnie powiązany, wydobycie gazu łupkowego zwiększy ogólnoświatową konkurencję na rynku gazu i tym samym będzie nadal wywierać zasadniczy wpływ na ceny; zauważa, że gaz łupkowy pomoże wzmocnić pozycję klientów wobec dostawców i w związku z tym powinien doprowadzić do obniżenia cen;
7. z drugiej strony zauważa, że potrzebne są znaczące inwestycje w celu stworzenia całej niezbędnej infrastruktury związanej z odwiertami, magazynowaniem, transportem i ponownym przetwarzaniem gazu i płynu szczelinującego, czym w całości musi się zająć przemysł;
8. wzywa Komisję, aby – w świetle ewolucji rynku gazu oraz wzrostu centralnie ustalanych cen w Europie – na następnym posiedzeniu Rady ds. Energii EU-USA omówiła potencjalny wpływ rozwoju ogólnoświatowego rynku gazu łupkowego na rynek skroplonego gazu ziemnego oraz zniesienie potencjalnych ograniczeń w ogólnoświatowym handlu skroplonym gazem ziemnym;
9. podkreśla, że na szczeblu UE zasada pomocniczości odnosząca się do rozwiązań związanych z koszykiem energetycznym ma zastosowanie do poszukiwania lub wydobycia gazu łupkowego; zauważa jednak, że poszukiwanie gazu łupkowego może mieć wymiar transgraniczny, zwłaszcza w przypadku gdy odwierty są prowadzone w pobliżu lądowej granicy z innym państwem członkowskim lub gdy wpływają one na wody podziemne, powietrze lub glebę więcej niż jednego państwa; apeluje o pełne ujawnienie wszystkich kwestii technicznych i środowiskowych związanych z wydobyciem gazu łupkowego oraz o odpowiednią współpracę ze wszystkimi zainteresowanymi stronami przed przyznaniem koncesji oraz podczas ich przyznawania;
10. zauważa, że obecnie światowe zużycie gazu ziemnego wzrasta oraz że Europa pozostaje jednym z regionów o największych potrzebach związanych z przywozem gazu; zauważa, że zgodnie z przewidywaniami Międzynarodowej Agencji Energetycznej krajowa produkcja gazu w Europie zmniejszy się, natomiast popyt na gaz zwiększy się, co spowoduje konieczność przywozu około 450 mld metrów sześciennych gazu do 2035 r.; w związku z tym dostrzega zasadniczą rolę ogólnoświatowej produkcji gazu łupkowego w zapewnianiu bezpieczeństwa energetycznego i zróżnicowania źródeł energii i dostawców w perspektywie długoterminowej; ma świadomość, że krajowa produkcja gazu łupkowego mogłaby stanowić dla niektórych państw członkowskich okazję do dalszego zróżnicowania źródeł dostaw gazu ziemnego, mając na uwadze zależność państw członkowskich od przywozów tego surowca z państw trzecich; uznaje, że w związku ze wzrostem produkcji gazu ziemnego z łupków w USA

zwiększyła się dostępność dostaw skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Europie oraz że połączenie zwiększenia krajowych dostaw gazu ziemnego z większą dostępnością LNG oferuje atrakcyjne możliwości różnicowania dostaw gazu;

11. podkreśla jednak, że najważniejsze jest przyjęcie innych środków i strategii politycznych na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw w długiej perspektywie, takich jak zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie oszczędności energii, zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i obiektów składowania gazu, różnicowanie dostaw gazu i dróg tranzytowych oraz budowanie rzetelnego partnerstwa z państwami dostawy, tranzytu i odbioru na podstawie zasad przejrzystości, wzajemnego zaufania i niedyskryminacji przewidzianych w karcie energetycznej oraz w trzecim pakiecie energetycznym UE;
12. ponownie wzywa Komisję do przygotowania przed końcem 2013 r. analizy dotyczącej przyszłości światowego i unijnego rynku gazu, w tym wpływu już zaplanowanych projektów infrastruktury gazowej (takich jak projekty opracowywane w kontekście korytarza południowego), nowych terminali LNG, wpływu gazu łupkowego na rynek gazowy USA (w szczególności na zapotrzebowanie na przywóz LNG) oraz oddziaływania ewentualnego rozwoju rynku gazu łupkowego w UE na bezpieczeństwo dostaw gazu i cen gazu w przyszłości; uważa, że analiza ta powinna odzwierciedlać i obracać jako punkt wyjścia obecny stan rozwoju infrastruktury oraz cele UE dotyczące redukcji CO₂ do 2020 r.; podkreśla, że należy skonsultować się ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami;
13. podkreśla, że w pełni sprawnie funkcjonujący, wzajemnie powiązany i zintegrowany wewnętrzny rynek energii UE ma również zasadnicze znaczenie, między innymi z perspektywy pełnego wykorzystania produkcji gazu łupkowego w UE, która nie powinna negatywnie wpływać na środowisko ani na społeczności zamieszkujące w pobliżu miejsc wydobywania tych zasobów; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zdecydowanego dążenia do osiągnięcia tego celu, w szczególności poprzez zapewnienie płynnego dostosowania do wymogów trzeciego pakietu UE dotyczącego wewnętrznego rynku energii i pakietu dotyczącego infrastruktury energetycznej oraz ich zastosowania, w celu ujednoczenia i pełnej liberalizacji europejskich hurtowych rynków energii do 2014 r.;

Przejście na gospodarkę zdekarbonizowaną

14. zgadza się z Komisją, że – jak stwierdzono we wspomnianym planie działania – gaz będzie miał istotne znaczenie dla transformacji systemu energii, ponieważ stanowi szybki, tymczasowy i tani sposób ograniczenia zależności od innych, mniej ekologicznych paliw kopalnych przed przejściem na w pełni zrównoważoną produkcję energii przy niskiej emisji CO₂, a tym samym powoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza w tych państwach członkowskich, które do wytworzenia energii wykorzystują duże ilości węgla, jeżeli oceny wpływu wykazą, że ta działalność nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko, a w szczególności na wody podziemne i społeczności zamieszkujące w pobliżu miejsc wydobywania;

15. wzywa Wspólne Centrum Badawcze Komisji – zważywszy na brak kompleksowych danych europejskich dotyczących śladu węglowego gazu łupkowego – do zakończenia w trybie pilnym pełnej analizy cyklu życia emisji gazu cieplarnianego wytwarzanych podczas wydobycia i produkcji gazu łupkowego w celu ich właściwego uwzględnienia w przyszłości;
16. podkreśla też, że niektóre formy energii odnawialnej – na przykład energia wiatrowa – są zmienne i należy je wesprzeć lub zrównoważyć rzetelnymi i elastycznymi technologiami energetycznymi; wyraża pogląd, że gaz ziemny – w tym gaz łupkowy – mógłby stanowić jedną z dostępnych możliwości osiągnięcia tego celu na tle wielu innych rozwiązań takich jak poprawa połączeń, zarządzania systemem i kontroli za pośrednictwem inteligentnych sieci na wszystkich poziomach sieci, magazynowania energii oraz zarządzania popytem; uznaje znaczenie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) dla zapewnienia zrównoważonego charakteru gazu jako źródła energii;
17. wzywa Komisję do przeanalizowania ekonomicznych aspektów wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) w kontekście gazu w celu przyspieszenia rozwoju i zastosowania tej technologii; wzywa ponadto Komisję do zbadania, jaki wpływ technologia CCS wywrze prawdopodobnie na elastyczność wytwarzania energii gazowej oraz w związku z tym na jej rolę we wsparciu odnawialnych źródeł energii;
18. apeluje do Komisji, zgodnie ze strategią planu działania UE w zakresie energii do roku 2050, o dokonanie oceny wpływu niekonwencjonalnego gazu w UE na gospodarkę i środowisko oraz prognoz w tym zakresie, z uwzględnieniem wniosków płynących z doświadczenia i przepisów USA w tej dziedzinie, uznając jednocześnie, że zakres wykorzystania gazu niekonwencjonalnego w UE będzie ostatecznie zależał od rynku i decyzji państw członkowskich działających w ramach długoterminowych celów polityki dotyczącej energii i klimatu;
19. wzywa władze publiczne do przeprowadzenia regionalnej oceny oddziaływania pod powierzchnią ziemi w celu optymalizacji przydziału środków pomiędzy energię geotermalną, gaz łupkowy i inne zasoby podziemne, a tym samym w celu maksymalizacji korzyści na rzecz społeczeństwa;
20. wzywa Komisję do zlecenia Europejskiej Agencji Środowiska przygotowania pełnej naukowej analizy środowiskowej wydobycia gazu łupkowego i oleju łupkowego oraz potencjalnego wpływu dostępnych technik;

Przemysłowe i ekonomiczne aspekty niekonwencjonalnych paliw naftowych i gazu

Otoczenie przemysłowe

21. przypomina, że ogólny wzrost produkcji gazu łupkowego w USA jest wspierany przez powstające otoczenie przemysłowe, w tym odpowiednią liczbę odwiertów, niezbędne zasoby siły roboczej oraz doświadczony i dobrze wyposażony przemysł usługowy; ma świadomość, że w UE zbudowanie niezbędnego sektora usługowego o odpowiednich zdolnościach oraz nabycie przez przedsiębiorstwa niezbędnego sprzętu i doświadczenia, wymaga czasu i prawdopodobnie przyczyni się także do zwiększenia kosztów w krótkiej perspektywie; zachęca do

współpracy między odnośnymi przedsiębiorstwami UE i USA w celu zastosowania urządzeń do spalania całkowitego (tzw. „spalania ekologicznego”), najlepszych dostępnych technologii i procesów przemysłowych przyjaznych dla środowiska, przy jednoczesnym zmniejszaniu kosztów; uważa, że oczekiwania dotyczące tempa rozwoju w zakresie gazu łupkowego w UE powinny być realistyczne oraz że wszelkie potencjalne działania w zakresie wydobycia komercyjnego należy stopniowo wycofywać w odpowiednim tempie, w celu uniknięcia cykli koniunkturalnych, które mogą mieć znaczące negatywne skutki lokalne;

22. zwraca uwagę, że stabilne ramy regulacyjne są ważne zarówno w odniesieniu do stworzenia właściwego środowiska sprzyjającego inwestowaniu przez przedsiębiorstwa gazowe w potrzebną infrastrukturę oraz w badania i rozwój, jak i w odniesieniu do zapobiegania zakłóceniom na rynku;
23. wzywa państwa członkowskie zainteresowane rozwojem gazu łupkowego do wprowadzenia niezbędnych umiejętności do głównych systemów kształcenia i szkolenia w celu przygotowania niezbędnej, wykwalifikowanej siły roboczej;
24. zwraca uwagę, że nie tylko w Europie bada się potencjał gazu łupkowego i oleju łupkowego, lecz że obserwuje się ogromne zainteresowanie rozwojem nowych zasobów ropy naftowej i gazu jako środka służącego zwiększeniu konkurencyjności energetycznej i gospodarczej w różnych państwach i regionach w Azji, Ameryce Północnej, Ameryce Łacińskiej, Afryce i Australii; podkreśla potrzebę uwzględnienia gazu łupkowego i oleju łupkowego w dwustronnym dialogu UE i w partnerstwach UE z państwami, które już wydobywają zasoby niekonwencjonalne lub które są zainteresowane ich wydobyciem lub wykorzystaniem, w celu wymiany wiedzy i najlepszych praktyk;
25. podkreśla potrzebę dalszej otwartości na wszelkie nowe przyszłościowe technologie w dziedzinie badań nad energią; wzywa do dalszych badań i rozwoju dotyczących narzędzi i technologii, w tym CCS, celem zbadania możliwości zrównoważonego i bezpiecznego rozwoju gazu niekonwencjonalnego; uznaje w związku z tym, że zwiększenie roli tej technologii i innowacji w sektorze gazu może przyczynić się do zwiększenia kompetencji i konkurencyjności UE;
26. zwraca uwagę na rozwój technologiczny w Austrii, gdzie przemysł proponuje stosowanie płynów szczelinujących zawierających wyłącznie wodę, piasek i mąkę kukurydzianą; zaleca, aby inne państwa członkowskie i Komisja zbadały możliwość wydobycia gazu łupkowego bez użycia substancji chemicznych, oraz wzywa do dalszych badań i rozwoju takich technik lub praktyk, za pomocą których można by zmniejszyć potencjalny wpływ na środowisko;
27. wzywa Komisję do przedstawienia zaleceń dla wszystkich szybów gazu łupkowego w UE w celu ograniczenia emisji metanu;

Podstawy udzielania licencji

28. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia solidnego systemu regulacyjnego

oraz do zapewnienia niezbędnych zasobów administracyjnych i nadzorczych dotyczących rozwoju wszelkiej działalności związanej z gazem łupkowym, w tym zasoby wymagane na mocy ustawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu; przypomina, że zgodnie z zasadą pomocniczości każde państwo członkowskie ma prawo do samodzielnego podjęcia decyzji w sprawie eksploatacji oleju i gazu łupkowego;

29. zauważa, że aktualna procedura udzielania licencji na wydobycie gazu łupkowego jest regulowana przez ogólne prawodawstwo dotyczące górnictwa lub węglowodorów; zauważa, że zgodnie z końcowym sprawozdaniem w sprawie gazu ze źródeł niekonwencjonalnych w Europie z dnia 8 listopada 2011 r., opracowanego dla Komisji, oraz z komunikatem dotyczącym unijnych ram prawnych dotyczących środowiska i mających zastosowanie do projektów wydobycia gazu łupkowego z dnia 26 stycznia 2012 r. opracowanego przez Komisję, ramy prawne UE w wystarczającym stopniu obejmują wszystkie aspekty udzielania licencji na wczesne wydobycie i produkcję gazu łupkowego; zauważa jednak, że wydobycie gazu łupkowego na dużą skalę może wymagać kompleksowego dostosowania wszystkich odnośnych przepisów UE, w tym rozporządzenia REACH, tak aby uwzględnić specyfikę wydobycia niekonwencjonalnych paliw kopalnych; wzywa Komisję i władze publiczne w państwach członkowskich do bezzwłocznego przeprowadzenia kontroli oraz, w razie konieczności, do udoskonalenia ram regulacyjnych w celu zagwarantowania ich adekwatności w odniesieniu do projektów dotyczących gazu łupkowego i oleju, w szczególności w celu przygotowania się do ewentualnej przyszłej komercyjnej produkcji w Europie, a także w celu rozwiązania kwestii zagrożeń dla środowiska;
30. podkreśla znaczenie prowadzenia przejrzystych i pełnych konsultacji społecznych, przede wszystkim w kontekście wprowadzenia nowego podejścia do wydobycia gazu; wskazuje, że w niektórych państwach członkowskich brakuje konsultacji społecznych na etapie udzielania zezwoleń; wzywa państwa członkowskie do oceny ich prawodawstwa w celu stwierdzenia, czy aspekt ten został odpowiednio uwzględniony, w tym do pełnego stosowania przepisów konwencji z Aarhus oraz odpowiednich przepisów prawa Unii;
31. wyraża pogląd, że państwa członkowskie realizujące projekty dotyczące gazu łupkowego powinny przyjąć podejście „punktu kompleksowej obsługi” do udzielania zezwoleń i licencji oraz kontroli zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska (w tym obowiązkowej oceny oddziaływania na środowisko), co jest w niektórych państwach członkowskich zwyczajową praktyką w odniesieniu do wszystkich projektów energetycznych;
32. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zagwarantowania, że w ramach zmian ram prawnych niezbędnych do udzielania licencji na wydobycie gazu łupkowego wprowadzony zostanie wymóg obowiązkowego zatwierdzenia przez zainteresowane władze lokalne;

Opinia publiczna i najlepsze praktyki

Nastawienie społeczne

33. doskonale zdaje sobie sprawę, że nastawienie społeczne wobec wydobycia gazu łupkowego jest w poszczególnych państwach członkowskich różne oraz że negatywne nastawienie często wynika z braku informacji lub dezinformacji; wzywa do poprawy przekazywania społeczeństwu informacji dotyczących gazu łupkowego, tak aby były one przejrzyste i obiektywne, oraz do wspierania tworzenia portali zapewniających dostęp do szerokiego zakresu informacji publicznych w sprawie gazu łupkowego; wzywa przedsiębiorstwa rozważające wydobycie gazu łupkowego w UE do przekazania, przed przystąpieniem do odwiertów, wyczerpujących informacji na temat ich działalności, w tym publicznego ujawnienia wszystkich substancji chemicznych i składników, które zamierzają wykorzystywać do szczelinowania hydraulicznego, oraz ich stężenia, a także do przeprowadzenia konsultacji ze społecznościami lokalnymi i lokalnymi władzami;
34. uważa, że najlepszym sposobem zapewnienia poważnego i terminowego zaangażowania społeczności lokalnych jest przeprowadzenie obowiązkowej oceny oddziaływania na środowisko, wysoki poziom przejrzystości oraz konsultacje społeczne dotyczące zaproponowanych projektów w zakresie gazu łupkowego, niezależnie od czasu trwania i zasięgu projektów;
35. zauważa, że dla operatorów gazu łupkowego w UE szczególnie ważne jest zaangażowanie się i nawiązanie mocnych relacji ze społecznościami lokalnymi na każdym etapie ich działalności, biorąc pod uwagę, że w UE jest większa gęstość zaludnienia niż w USA oraz że posiadacze gruntów w UE nie są właścicielami zasobów podziemnych, a co za tym idzie, nie czerpią tak bezpośrednich korzyści z wydobycia, jak w USA; w tym kontekście wzywa do ustanowienia takich ram, które są konkurencyjne dla przemysłu, lecz jednocześnie umożliwiają społecznościom krajowym i lokalnym korzystanie z zasobów gazu łupkowego; wzywa przedsiębiorstwa działające na rynku gazu łupkowego do wprowadzenia praktyk odpowiedzialnych wobec społeczności, zagwarantowania społecznościom lokalnym korzyści z wydobycia gazu łupkowego oraz do zapewnienia stosowania zasady „zanieczyszczający płaci”, a także do pokrycia kosztów wszelkich pośrednich lub bezpośrednich szkód, jakie społeczności te mogą ponieść;
36. uznaje, że należy położyć nacisk na przejrzysty i otwarty dialog ze społeczeństwem obywatelskim zarówno na etapie ex ante, jak i na etapie nadzoru, w oparciu o dostępne dowody naukowe wyraźnie uwzględniające kwestie wycieku gazu i wpływu wydobycia gazu łupkowego na wody podziemne, krajobraz, rolnictwo i przemysł turystyczny; przypomina, że budżet UE na 2012 r. uwzględnia środki przeznaczone na sfinansowanie projektów pilotażowych i inne wsparcie działań zachęcających do takiego dialogu; uważa, że należy go zorganizować w sposób neutralny i w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, w tym z władzami krajowymi, społecznościami lokalnymi, ogółem społeczeństwa, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi;
37. podkreśla znaczenie przejrzystego ładu korporacyjnego przedsiębiorstw zajmujących się wydobyciem gazu łupkowego i oleju łupkowego;

Najlepsza praktyka

38. podkreśla znaczenie stosowania najwyższych standardów bezpieczeństwa,

najlepszych dostępnych technologii i najlepszych praktyk operacyjnych w produkcji gazu łupkowego oraz ciągłego doskonalenia technologii i praktyk, a także minimalizowania negatywnych skutków; w podkreśla tym kontekście znaczenie zapewnienia znacznego poziomu inwestycji w badania i rozwój ze strony przemysłu; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy MAE i stowarzyszeń producentów ropy naftowej i gazu dotyczące zdefiniowania najlepszych praktyk w zakresie wydobycia i produkcji gazu łupkowego i oleju łupkowego;

39. uważa, że obawy dotyczące potencjalnego szkodliwego wpływu wydobycia gazu łupkowego na dostawy wody ze względu na wycieki z szybów można uspokoić poprzez przyjęcie najlepszych praktyk w zakresie opracowywania projektów i budowy szybów, a w szczególności w zakresie cembrowania, cementowania i zarządzania naciskiem, a oprócz tego w zakresie kontrolowania nacisku na zacementowaną obudowę oraz nowoczesnego testowania zalewania cementem w celu potwierdzenia izolacji formacji; zachęca państwa członkowskie do dopilnowania, aby wspomniane praktyki były stosowane w kontekście wydobycia gazu łupkowego, między innymi za pomocą środków kontroli na miejscu;
40. podkreśla, że opracowując lepsze technologie i praktyki oparte na kompleksowych regulacjach, operatorzy i przemysł usługowy nie tylko zwiększą akceptację społeczną dla projektów gazu łupkowego, ale zyskają też lepsze możliwości w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i wywozu, mając na uwadze ogólnoświatowe wyzwania środowiskowe związane z wydobyciem niekonwencjonalnego gazu; w związku z tym zaleca państwom członkowskim uwzględnienie zaleceń MAE oraz dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych dostępnych technik szczelinowania hydraulicznego, jak tylko zostaną one udostępnione;
41. podkreśla potrzebę zapewnienia najwyższych standardów bezpieczeństwa i ochrony środowiska oraz regularnych kontroli na etapach o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa w zakresie budowy studni i szczelinowania hydraulicznego; podkreśla przede wszystkim, że operatorzy powinni ograniczyć ekstrakcję i drenaż oraz wychwytywać gaz i emisje metanu, a także ponownie wykorzystywać lub oczyszczać ścieki; wzywa UE do pójścia za przykładem USA, jeśli chodzi o normy środowiskowe dotyczące gazu łupkowego, które nakładają na przedsiębiorstwa obowiązek wychwytywania metanu i innych zanieczyszczających emisji gazowych, wprowadzony przez amerykańską Agencję Ochrony Środowiska (EPA);
42. wzywa także operatorów gazu łupkowego do kontrolowania przydomowych studni wodnych zlokalizowanych w pobliżu obsługiwanych przez nich szybów wydobywczych zarówno przed rozpoczęciem produkcji, jak i podczas produkcji, oraz do publicznego ujawnienia wyników tych kontroli w sposób przystępny, zrozumiały i przejrzysty;
43. podkreśla znaczenie rekultywacji i odbudowy terenów wykorzystanego przez operatorów oraz prowadzenia kontroli powykonawczej po zakończeniu czynności;
44. wzywa do wymiany najlepszych praktyk i informacji między państwami członkowskimi UE, lecz także między UE, USA i Kanadą; w szczególności zachęca do łączenia europejskich i północnoamerykańskich miast oraz okręgów

miejskich, które odkryły gaz łupkowy; podkreśla znaczenie transferu wiedzy na temat wydobycia gazu z przemysłu do społeczności lokalnych;

45. apeluje do przemysłu wydobycia gazu łupkowego i oleju łupkowego o jednolite stosowanie najwyższych standardów środowiskowych i standardów bezpieczeństwa niezależnie od tego, w jakim miejscu świata przedsiębiorstwa prowadzą operacje; wzywa Komisję do zbadania, przy pomocy jakich mechanizmów możliwe byłoby doprowadzenie do tego, aby przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE działały na całym świecie zgodnie z najwyższymi standardami; uważa, że odpowiedzialność przedsiębiorstw w tej dziedzinie również powinna być główną siłą napędową oraz że w ramach procedur udzielania zezwoleń państwa członkowskie w momencie ich udzielania mogłyby brać pod uwagę incydenty o znaczeniu globalnym, które dotyczyły przedsiębiorstw, pod warunkiem że dokładnie zbadano okoliczności tych incydentów;
46. podkreśla znaczenie wspierania i współfinansowania działań mających na celu tworzenie niezależnych platform, złożonych z przedstawicieli przemysłu i nauki, mających na celu opiniowanie i ustanowienie dobrych praktyk związanych z czystymi technologiami wydobycia gazu łupkowego;
47. przypomina, że zasada „zanieczyszczający płaci” musi być konsekwentnie stosowana w odniesieniu do działalności związanej z wydobyciem gazu i oleju łupkowego oraz że przedsiębiorstwa muszą ponosić pełną odpowiedzialność za wszelkie bezpośrednie lub pośrednie szkody, które mogą wyrządzić; apeluje do Komisji o dokonanie oceny konieczności przedstawienia wniosków dotyczących wyraźnego włączenia szczelinowania hydraulicznego i innych czynności związanych z wydobyciem gazu łupkowego do dyrektywy w sprawie odpowiedzialności środowiskowej, a także o zobowiązanie operatorów gazu łupkowego do zapewnienia obowiązkowego bezpieczeństwa finansowego lub do określenia wymogów ubezpieczeniowych na wypadek szkód środowiskowych związanych z ich działalnością w celu zapewnienia pewności prawa społecznościom, na które wspomniana działalność wpływa;
48. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także rządów państw członkowskich.